

dipl. ing.
Janez Stražišar

Veliko naročilo

DNE 31. OKTOBRA SMO V LITOSTROJU PODPISALI S CEMENTARNO »SALONIT« — ANHOVO POGODBO ZA DOBAVO DVEH MLINIC CEMENTA IN ZA DODATNO OPREMO V SKUPNI VREDNOSTI 90 MILIJONOV DINARJEV. KER JE TO DOSLEJ ENO NAJVEČJIH NAROČIL ZA LITOSTROJ, JE PRAV, DA PODROBNEJE SPREGOVARIMO O TEM NAROČILU.

Položaj cementne industrije

Proizvodnja in poraba cementa v svetu sta v stalnem porastu in prav tak je položaj tudi pri nas. Razvoj cementne industrije je tesno povezan s splošnim gospodar-

stvom. Ijali piritne ogorke iz tovarne celuloze v Medvodah in boksit iz Istrskih rudnikov boksita.

Celotna proizvodnja temelji na tako imenovanem suhem postopku. Rotacijska peč, ki je pravzaprav osnovni stroj cementarne,

Od predhomogenizacije do bunkerjev mlinice surovine bo material transportiran s transportnimi trakovi.

Za mletje surovine sta predvideni dve mlinici zmogljivosti po 100 t/h pri finosti 10% R 4900. Potegovali smo se tudi za dobavo teh dveh mlinic, saj smo podobne mlinice, sicer manjših zmogljivosti, že izdelali. Z našo ponudbo zaradi težkih kreditnih pogojev žal nismo uspeli. Za omenjeni mlinici bomo dobavili le posamezne dele.

Za končno homogeniziranje surovinske mase sta predvidena silosa za homogenizacijo nad skladiščnimi silosi za surovinsko maso, odtod pa bo sledil transport do rotacijske peči.

Poleg cementa uvažamo zlasti iz Italije in Avstrije še klinker, čeprav imamo doma surovin dovolj. Dejstvo je, da slovenska industrija cementa že dolgo ne more kriti drugačnih potreb.

Doma smo vezani na dovoz cementa predvsem iz istrskih in celo dalmatinskih cementarn oziroma na uvoz.

Danes imamo v Sloveniji dve cementarni; v Anhovem in Trbovljah. Zanimivo je, da so v Sloveniji že leta 1913 uspešno obratovali cementarne v Kamniku, Laškem, Zidanem mostu, v Mežiški dolini, Trbovljah in Dovju — Mojstrani, torej skupno šest cementarn. Tem se je leta 1921 pridružila še cementarna v Anhovem z letno zmogljivostjo 18.000 ton, ki pa so jo povečali do leta 1940 že na 90.000 ton letno.

Po drugi svetovni vojni je cementarna v Anhovem intenzivno večala svoje proizvodne zmogljivosti, pri čemer je sodeloval z dobavo ene mlinice surovine in dveh mlinic cementa tudi Litostroj. Vsi trije objekti že leta obratujejo v cementarni. Lahko smo ponosni na pohvalno izjavo, ki jo je ob podpisu pogodbe izrekel za ljubljansko televizijo generalni direktor »SALONIT« Anhovo Milan Vižintin o tej naši opremi.

V zadnjem letu se je cementarna »SALONIT« odločila za ponovno povečanje zmogljivosti s popolnoma novim objektom zmogljivosti 854.000 ton cementa na leto. Pri tem objektu bo Litostroj sodeloval z gradnjo dveh

skim razvojem. Običajno je obseg proizvodnje cementa v neki državi precej zanesljivo merilo dosežene stopnje gospodarskega in industrijskega razvoja države. Celo v državah, ki so na vrhu lestvice porabe cementa na prebivalca, ta še vedno raste.

Kako pa je pri nas? Čeprav je bilo v zadnjih letih zgrajeno relativno precej novih objektov, smo po porabi cementa na prebivalca še vedno na dnu lestvice evropskih držav. Za nami so le še Albanija, Portugalska in Turčija.

Za ilustracijo naj navedem, da sta v letu 1971 imeli naši sosedji relativno potrošnjo cementa na prebivalca Avstrija 703 kg in Italija 580 kg, Švica pa kar 831 kg cementa na prebivalca.

V Jugoslaviji smo imeli leta 1971 porabo 295 kg cementa na prebivalca. Planiran je porast potrošnje cementa za 22 kg letno na prebivalca, tako da bi leta 1980 dosegli 502 kg cementa na prebivalca.

Medtem ko je bila pred leti Jugoslavija upoštevan izvoznik cementa, pa je izvoz v zadnjih letih popolnoma usahnil; cement smo začeli celo uvažati.

Nova cementarna v Anhovem

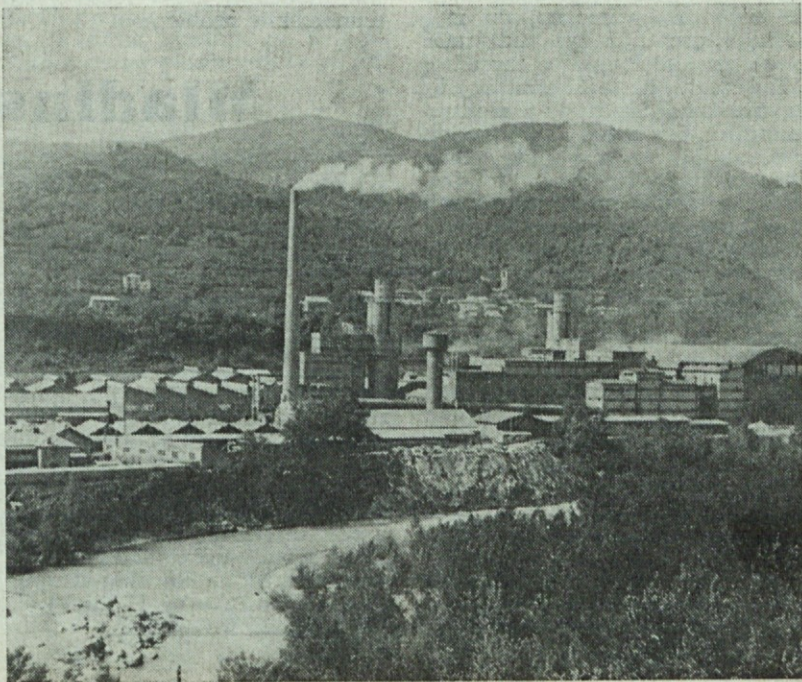
Nova cementarna zmogljivosti 854.000 ton cementa na leto bo grajena ob bregu Soče severno od obstoječe cementarne.

Surovine, ki jih bo za proizvodnjo cementa potrebovala nova cementarna, so v neposredni bližini. Tako bodo na primer apnenec in fliš vozili iz obstoječega kamnoloma, ki je od sedanje cementarne oddaljen vsega 300 m, lapor pa bodo vozili iz 3 km oddaljenega kamnoloma Deskle. Kot korekturni surovini bodo uporab-

bo grajena za maksimalno zmogljivost 2400 ton oziroma za normalno zmogljivost 2000 ton klinkerja na dan.

Rotacijsko peč kot tudi večino ostalih strojev bo cementarna uvozila iz Češke, del opreme pa iz zahodnoevropskih držav.

Zanimivo je, da se je cementarna Anhovo kot ena prvih odločila za sistem tako imenovane predhomogenizacije, to je mešanja raznih predrobljenih surovinskih komponent. S predhomogenizacijo se doseže razmeroma enakomerna sestava mešanice surovin z minimalnim odstopanjem.

Pogled na cementarno »SALONIT« v Anhovem (Foto Betka)

Čestitamo za dan republike!

mlinic cementa zmogljivosti 70 ton na uro pri finosti 3700 cm²/gr/Blaine/.

Ko bo nova cementarna popolnoma gotova, bo skupaj s starim delom sposobna proizvajati milijon ton cementa letno. S tem bodo zagotovljene zadostne količine cementa za prodajo in za nadaljnje povečanje proizvodnje azbestcementnih izdelkov do leta 1980. Po letu 1980 pa bo potrebno ponovno povečanje kapacitet za proizvodnjo cementa.

Klinker, ki izstopa iz hladilnika rotacijske peči, bo transpor-

tiran v jeklene skladiščne silose zmogljivosti 32.000 ton oziroma v bunkerje dveh mlinic cementa.

Iz dveh mlinic cementa bo cement transportiran v skladiščne silose, odprema cementa pa bo v vrečah in v razsutem stanju.

Kontrola celotnega tehnološkega procesa bo izvedena tako, da bo možno takojšnje korigiranje odstopanj v tehnoloških procesih, avtomatizacija pa bo na taki stopnji, da bo možna priključitev procesnega računalnika.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Dr. ing. Marko Kos

Ob našem uspehu

Ob slovesnih občutkih, ki so nas prevečali ob podpisu pogodbe za dobavo mlinic doslej največjih dimenzij za cementarno Anhovo, se moramo zavedati naslednjih treh dejstev, ki nam naj bodo vodilo za orientacijo tudi v prihodnje:

Po priznanju vseh, ki so analizirali naš ponudbeni elaborat — in zlasti po priznanju kupčevih ekspertov — je naša projektivna rešitev tehnično izredno kvalitetna. Elaborat mlinice, za nas gigantskih izmer, kakršna v Jugoslaviji še ni bila nikoli proizvedena, saj bosta njena obdelava, transport v podjetju in na terenu predstavljala rešitev tik ob zgornji meji možnega, so izdelali naši sodelavci, ki so si nabrali izkušnje v desetletju dela pri cementarski opremi, najprej po tujih vzorih, nato pa vse bolj in bolj samostojno, sami, brez tuje pomoči, zanašajoč se samo na lastne sile in znanje. To je sad našega LASTNEGA RAZISKOVALNO-RAZVOJNEGA DELA.

Da imamo toliko izkušenj, se moramo zahvaliti kontinuiteti dela pri projektiranju, raziskovanju in razvijanju naprav za mletje v cementarstvu — kontinuiteti v kadrih, razvojni smeri in stikih s cementarnami. To je dokaz, da za uspeh v individualni industrijski opremi ni dovolj samo navdušena odločitev, temveč da je potrebno večdesetletno vlaganje konstantnega razvoja.

Tako kvalitetno rešitev projekta mlinic je omogočilo dobro SKUPINSKO DELO sedmih oddelkov, ki so reševali vprašanja samega mlevnega procesa, zobniških pogonov največje moči (2250 kW), elektroopreme in regulacije transportnih naprav in hidravličnih sistemov kakor tudi razvojne tehnologije. Pri tem ne smemo spregledati uspešnega razvoja specialnih jeklenih litin za obloge mlinov, ki so danes dosegli v celi Jugoslaviji izjemno kvaliteto. To je dokaz, da se naš sicer pester proizvodni program medsebojno dopolnjuje ter povezuje v kompleksne industrijske celote. Brez te širine si ne bi bilo mogoče zamisliti tako hitrega, neposrednega in kvalitetnega izdelovanja projektov.

Te ugotovitve naj ne veljajo samo za opremo v cementarnah, temveč se njihova zakonitost nanaša na vsa področja, na katerih se udeležujemo. To bomo skušali vgraditi v vse naše bodoče razvojne načrte.

Izpolnjevanje plana v FI

V čudeže ne verjamemo. Če bi, bi še vedno upali, da bomo v novembru in decembru zamujeno nadoknadili. To pa je nemogoče. Pogled na bela in šrafirana polja nas kaj hitro postavi na realna tla. V dveh mesecih bi morali realizirati prek 3.855 ton končnih proizvodov ali prek 1.900 ton mesečno, dosedanje desetmesečno povprečje pa znaša komaj 577 ton. To pa je več kot trikrat manjša količina. Realno pa je pričakovati, da bo količinska realizacija zadnjih dveh mesecev vseeno rekordna oziroma tolikšna, da bo vsaj delno popravila trenutni neugodni rezultat.

Toda kljub gornjim ugotovitvam, obljubam in pričakovanjem vseeno visi v zraku vprašanje, kaj se dogaja v FI, zakaj so v letu 1973 slabši rezultati itd. In ker se pravkar intenzivno pripravljamo že na poslovno leto 1974, je vredno o gornjih vprašanjih spregovoriti nekaj besed.

Prvo vprašanje je vsekakor, ali je bila planirana količina 9.630 ton realna in poslovno pravilna? Kljub nekaterim ugovorom odgovarjamo pritrdilno. Zakaj? Strojne zmogljivosti Litostroja so vsekakor še večje. Približne količine je Litostroj že realiziral. Plan je bil z naročili pokrit. Ob tako močnih argumentih si sploh nismo smeli postaviti nižjega cilja kot 9.630 ton. K temu so nas prisilile tudi naše potrebe, saj vemo, da iz ovrednotenega količinskega plana izhaja finančni plan, ki pa vsebuje pričakovani dohodek, v njem pa tiče naši osebni dohodki in sredstva za nove stroje, stanovanja itd.

Torej je cilj pravilno postavljen. Druga stvar pa je, kakšni so pogoji za doseganje tega cilja. Ali smo imeli dovolj sodelavcev, dovolj sredstev (dinarskih in deviznih)? Ali smo obe mogočni besedi, planiranje in krmiljenje proizvodnega procesa, o katerih je bilo v začetku leta toliko besedi, sploh spravili v življenje? O vsem tem tokrat še ne bomo spregovorili, kljub temu pa morajo biti gornje ugotovitve vedno prisotne, ko ocenjujemo rezultate našega poslovanja.

Letošnjo manjšo količinsko realizacijo pripisujemo tudi drugim vzrokom. Eden od njih se skriva v specifičnosti posamične proizvodnje. Poglejmo, kakšna so naša naročila v količinskem pogledu — od nekaj kilogramov pa tja do nekaj sto ton. Temu primerni so tudi časi, ki so potrebni za izgotovitev naročil. Zato ni čudno, da marsikdo označi takšno dogajanje na tale način: zaostajanje količinske proizvodnje in močan porast nedokončane proizvodnje.

Trenutno je resda situacija takšna. Toda kritiki imajo le delno prav. Stanja »nedokončane proizvodnje« namreč ne moremo preskočiti. Zelo in predvsem je namreč odvisna od strukture naših naročil, predvsem še, če skušamo vsa ali pa vsaj večji del od njih realizirati v pogodbenih izdobjih rokov.

Problemатiko posamične proizvodnje tudi strokovna literatura obravnava dokaj skopo. Zato ni čudno, da predstavlja naša proizvodnja dokaj splošno tla za marsikatero strokovnjaka, posebno če je od nje preveč oddaljen.

V bistvu pa v proizvodnji ne nastopajo nikakršni znanstveni problemi in dostikrat zadostuje

LITOSTROJČAN
postani dopisnik
svojega glasila

že skromna merica logičnega mišljenja. Pri tako raznoliki proizvodnji, kot je naša, lahko količinsko realizacijo prikazujemo na dva načina: ali bolj enakomerno porazdeljeno po posameznih mesecih, ali pa tako, kot dejansko zapuša podjetje oziroma jo prevzame naročnik.

Leta nazaj je bil v navadi predvsem prvi način. Toda po našem mnenju vsebuje toliko neposlovnih lukenj, da ga v zadnjem času opuščamo in postopoma prehajamo na drugega. Z drugim načinom postane količinska realizacija tudi bolj razumljiva: predstavlja vse tisto blago, ki popolnoma izgotovljeno zapusti podjetje na poti h kupcu. (Izjemoma je lahko kupec-naročnik tudi naš prodajni sektor.) Po tako opredeljeni blagovni realizaciji se bomo sčasoma dokopali do realnih ekonomskih kazalcev, s pomočjo njih pa do nadaljnjih analiz, ki so nujne za vodenje poslovnega procesa. Šele tako opredeljena blagovna realizacija lahko služi kot pravo izhodišče za izračun produktivnosti ali pa merilo uspešnosti vodilnih kadrov.

Glede visokega stanja nedokončane proizvodnje pa le to, da bo visokemu stanju nujno sledila tudi večja realizacija. Še bolj važen kot višina nedokončane proizvodnje pa je faktor obračanja v proizvodni proces vezanih sred-

TOZD FI												
Informacija o izpolnjevanju količinskega plana												
Vrsta proizvoda	Letni plan v tona	Letni izpolnjenost %	1973									
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Turbine	2400		83	166	250	333	414	500	583	666	750	833
Talni transport	2200											
Diesel-motorji	1200											
Preoblikovalni stroji	1100											
Črpalke	900											
Žerjavi	800											
Strojni deli	750											
Cementarne	150											
Orodje	130											
Skupno TOZD FI	9630											

stev, o čemer pa se skoraj nikoli ne pomenimo.

Tako smo delno neposredno, delno pa posredno odgovorili na nekatere nejasnosti o stanju v proizvodnji. Dejstvo je, da v letošnjem letu vlagamo veliko dela v večje (turbinske) objekte ali pa v obsežnejša (dieselmotorska) naročila, ki kot količinska realizacija še niso prišla do izraza.

Po takšnem »opravičilu«, za katerega pa se zavedamo, da je lahko le kratkotrajen, poglejmo, kakšno je stanje v proizvodnji po desetih mesecih. Letni plan po proizvodih smo izpolnili takole:

	%
cementarne	107,1
žerjavi	94,0
orodje	82,5
preoblikovalni stroji	82,0
diesel motorji	63,8
črpalke	63,7
strojni deli	51,9
talni transport	46,3
turbine	45,9
TOZD FI — skupno	59,9

Merilo za uspešnost po desetih mesecih pa je 83,3 odstotka, po načelu — višja vrednost, boljši rezultat.

V.N.

Odlikovanja za Litostrojčane

Dne 9. XI. 1973 je bila v prostorih Litostroja manjša slovesnost, kjer so podelili odlikovanja predsednika republike nekaterim članom litostrojčanskega kolektiva. Na slovesnosti je govoril namest-

nik Litostroja, red dela s srebrnim vencem so prejeli naslednji tovariši:

Maks Papež je s svojo strokovnostjo pripomogel pri izdelavi črpalke, 1300 kilovatov, ki je po

Ivan Cedilnik, naš vrhunski monter, je zmotiral vse elemente stroja ter jih pripravil za prekus v tovarni in črpalke tudi zmontiral na samem terenu.

Odlikovanje dela pa je dobil:

Franc Krajnc, ki je poskrbel za strokovno vlitje ohišja in drugih sestavnih delov črpalke.

Pisali so...

Delo je dne 8. XI. 1973 objavilo vest z naslovom: »Nerešen spor okrog HE«.

Združevanje proizvodnje in prenosa električne energije v SR Bosni in Hercegovini je na dobri poti za uresničitev, saj je osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju že dobil ustrezno privolitve. Za zdaj edino obstajajo dileme okrog tega, ali bodo v novo združeno celoto elektroenergije SR Bosne in Hercegovine vključene inštalirane zmogljivosti hidroelektrarne Trebišnjica zaradi še zmeraj nerešenega spora s TOZD Dubrovnik.

Zdaj na ravni republike iščejo rešitev, da bi se tudi Trebišnjica vključila v novo integracijo. Elektrogospodarstvo BIH bo tako zajelo proizvodnjo, prenos in prodajo.

Mladinske vesti

V petek, 9. novembra, je bil stanek aktivna mladih komunistov TZ LITOSTROJ. Na sestanku smo razpravljali o družbenem položaju ZK pred jugoslovanskim in slovenskim kongresom. Sprejeli smo določila o delovanju aktivna mladih komunistov (AMK) in določila o delovanju sekretariata AMK.

Izvolili smo tudi nov sekretariat, v katerem so: — Majda Robežnik, Mirsad Jaganjac, Nebojša Ardelić, Filip Novak, Branko Vovk, Vojislav Vujošević, Miro Horjak, Čedo Borak in Danilo Rozman.

Za novega sekretarja smo izvolili tov. Filipa Novaka, strojnega ključavničarja iz TOZD FI.

V četrtek, 25. oktobra, je bila 6. redna seja predsedstva konference ZMS Litostroj.

Člani predsedstva, predsedniki aktivov in gostje smo razpravljali o minulem tridnevem seminarju na Soriški planini. O novi organiziranosti mladih delavcev v okviru sindikata pa smo kadrovske dopolnili nekatere stalne komisije pri predsedstvu ZMS Litostroj.

V komisijo za pripravo dokumentov in nove oblike organiziranosti smo imenovali naslednje tovariše:

— Filipa Novaka, Marjana Krapeža, Mirana Semeta, Miroslava Brečka in Janeza Elikana. Ta komisija bo skupaj s komisijo za organizacijsko-kadrovska vprašanja pri IO sindikata pripravila predlog dokumentov nove organiziranosti sindikatov in mladine.

KOB

Pravda o Litostroju

V junijski številki našega časopisa smo objavili krajši zapis o obisku v Litostroju. Naše podjetje si je tedaj ogledal Jurij Aleksandrovič ZUKOV, politični komentator sovjetske televizije in moskovskega časopisa PRAVDA, ki ima večmilijonsko naklado.

Po razgovoru, ki ga je imel ugledni sovjetski gost s predstavniki uprave podjetja in samoupravnih organov, o vsebini le tega smo že poročali, nam je obljubil, da bo o Litostroju objavil članek v moskovski Pravdi in da nam ga bo tudi poslal. In res, tovariš Zukov je svojo besedo tudi držal in tako v Pravdi z dne 24. oktobra 1973 v članku z naslovom »Sodelovanje — vtisi s poti po Jugoslaviji« beremo med drugim tudi naslednje:

»Na svoji poti po Jugoslaviji sem se srečaval z mnogimi inženirji, delavci v neposredni proizvodnji, političnimi delavci in drugimi, ki so vsi pokazali veliko zanimanje za sodelovanje njihovih industrijskih podjetij s sovjetskimi. Tako sem na svojem potovanju po Jugoslaviji obiskal tudi Slovenijo, ki je ena najbolj razvitih industrijskih republik. V Ljubljani, njenem glavnem mestu, sem si ogledal podjetje Lito-

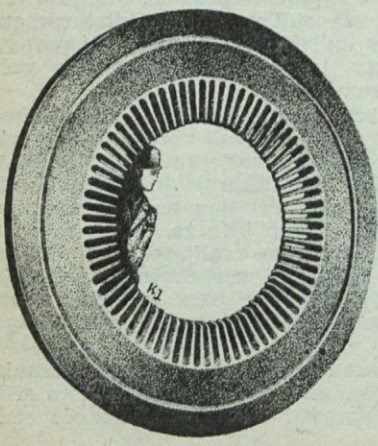
stroj, ki izdeluje turbinsko opremo za hidroelektrarne, talna transportna sredstva, črpalke, dvigala, dieselske motorje, stroje za preoblikovanje, opremo za industrijo itd. Dobro se še spominjam svojega prvega obiska v tovarni leta 1955. V tem letu je bil Litostroj še malo podjetje, saj je bilo več tovarniških dvoran, s katerimi se sedaj ponaša Litostroj, šele v izgradnji, pa tudi delovni kolektiv je štel precej manj članov.

Današnji Litostroj je eno največjih industrijskih podjetij v Sloveniji, ki s svojim visoko usposobljenim strokovnim kadrom ter delavci v neposredni proizvodnji žanje uspehe doma in v tujini. Ob tem naj še posebej poudarim, da goji Litostroj že dolga leta gospodarske stike z našimi podjetji, saj naši državi dobavlja stiskalnice, ladijske dieslove motorje ter talna transportna sredstva. V zadnjem času pa smo sklenili pogodbo za dobavo 280 preoblikovalnih strojev. V pogovoru s tehničnim svetovalcem generalnega direktorja, predsednikom delavskega sveta in sekretarjem tovarniškega komiteja sem zvedel mnogo podatkov o življenju članov kolektiva, o novi organizaciji dela po TOZD ter o obilici pogodb, ki jih ima Litostroj sklenjenih z inozemskimi podjetji. Veliko smo se pogovarjali tudi o tesnih medsebojnih stikih med leningrajskim Metalističkim Zavodom in Litostrojem. Še posebej pa so omenili obisk delegacije leningrajske tovarne kakor tudi lanskoletni obisk litostrojčanov v Metalističnem Zavodu.«

Litostrojčani, ki so bili odlikovani za strokovno opravljeno delo pri TE Šoštanj (Foto J. J.)

nik glavnega direktorja dipl. inž. Darinko Kolbl, ki je omenil delež Litostroja pri gradnji TE Šoštanj. O tem deležu nismo mnogo govorili, ob tej priložnosti pa se nam zdi primerno, da izve širša javnost, da je tudi naše podjetje sodelovalo v izgradnji TE Šoštanj, ki je ključni objekt za preskrbo Slovenije z elektroenergijo. Dobavitelj opreme za celotno TE je bilo sicer resda inozemsko podjetje, in to Siemens, Litostroj pa je pri opremi sodeloval z izgradnjo hladilne črpalke in kondenzatorja. Po obsegu in vrednosti celotne termoelektrarne je sicer naš delež res neznaten, toda vseeno sta oba izdelka zelo pomembna, saj je od črpalke odvisno hlajenje kondenzatorja; če odpove kondenzator, pride do večjih okvar vse termoelektrarne. Tako črpalke kot kondenzator so izdelali naši delavci brez večjih izkušenj za takšna dela. Naši Litostrojčani so si s svojo vestnostjo in natančnostjo pridobili vso pohvalo in priznanje graditeljev TE Šoštanj, ki so sicer na račun dobave inozemskega partnerja imeli določene pripombe, obenem pa so s svojim delom prispevali svoj delež k razširitvi ugleda Litostroja.

Mladinski aktivni

Predsedstvo republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije in predsedstvo republiške konference zveze mladine Slovenije sta na skupni seji 26. septembra 1973 sprejela tole skupno sporočilo o aktivnih mladih delavcev.

1. V organizacijah in organih sindikatov ter zveze sindikatov, prav tako pa tudi v organizacijah in organih zveze mladine, so se že začele priprave za ustanovitev aktivov mladih delavcev. Poteka tudi priprave za ustanovitev občinskih in republiške konference mladih delavcev v okviru Zveze mladine Slovenije, ki jih bodo sestavljali delegati aktivov mladih delavcev.

Ustanavljanje aktivov mladih delavcev v okviru sindikatov in njihovo povezovanje v konference v okviru zveze mladine je skupna akcija obeh organizacij, ki temelji na sklepih 4. konference Zveze sindikatov Slovenije in druge seje konference (tretjega mandata) Zveze mladine Slovenije. Ta skupna akcija bo prispevala, da se bodo mladi delavci še bolj uveljavili kot enakopravni člani delavskega razreda in njihove najširše razredne družbenopolitične organizacije sindikata. V tem svojstvu si prizadevajo, da bi bili njihovi problemi in interesi spoznani kot skupni problemi in naloge vseh delavcev, ki jih je treba tudi reševati v okviru skupnih akcij vseh delavcev ob neposrednem aktivnem sodelovanju mladih.

2. Aktivni mladi delavci v okviru osnovne organizacije sindikata. Konference mladih delavcev pri zvezi mladine formirajo delegati iz aktivov mladih delavcev iz temeljnih organizacij združenega dela. Aktivne mladih delavcev pri organih sindikata nad nivojem osnovne organizacije formirajo mladi delegati v teh organih kot obliko dela sindikalne organizacije. Aktivni mladih v sindikalnih vodstvih se s svojimi delegati povezujejo v občinske konference in republiško konferenco mladih delavcev v okviru zveze mladine. Na ta način so aktivni mladih delavcev ene izmed posebnih oblik sindikalne organiziranosti in delovanja, obenem pa so tudi ena izmed temeljnih osnov delovanja zveze mladine.

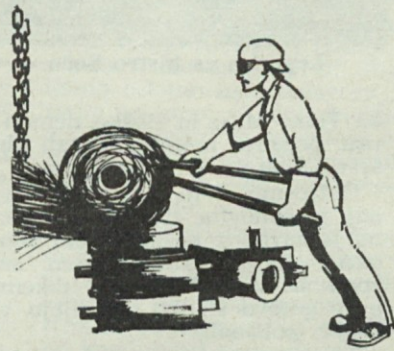
3. Aktivni mladih delavcev na sestanku svojih članov izvolijo vodstva aktivna in po dogovorjenem ključu v občini sami ali skupaj z drugimi aktivni izvolijo delegate v konferenco mladih delavcev v okviru občinske organizacije Zveze mladine Slovenije.

Razen delegatov aktivov mladih delavcev in organizacij združenega dela tvorijo občinsko in republiško konferenco mladih delavcev zveze mladine tudi delegati mladih, ki delujejo v okviru občinskih in republiških odborov sindikatov.

Vsi sindikalni organi morajo imeti v skladu z delegatskimi na-

čeli v svojem sestavu sorazmerno toliko mladih do 27. leta starosti, kolikor je mladih v sestavu sindikalnega članstva.

4. Aktivni mladih delavcev delujejo po programu nalog, ki ga sprejemajo na sestankih aktivov. Organizacije sindikata in sindikalna vodstva v sodelovanju z aktivni odločijo, katere naloge s teh

ganizacije sindikata in sindikalna vodstva v sodelovanju z aktivni odločijo, katere naloge s teh

(Nadaljevanje s 1. strani)

Mlinici cementa

Mlinici cementa zmogljivosti 70 t/h pri finosti 3700 cm²/gr po osnovnem procesu sicer ne odstopata veliko od ostalih, ki jih že imamo na naši referenčni listi. Pač pa predstavljata po velikosti in zahtevnosti velik korak naprej.

Običajno je del opreme pri mlinicah nujno vezan na uvoz. To so zlasti dozirne tehtnice, merilni instrumenti, deli elektrofiltera in podobno. Pri mlinicah po pogodbi s cementarno »SALONIT« Anhovo pa Litostroju praktično ni treba skoraj nič uvoziti, vsa oprema po podpisani pogodbi bo izdelana v Litostroju. Del opreme, ki je pri mlinici sicer uvožen bo po tehnični konzultaciji z nami investitor nabavil sam prek ljubljanskega podjetja »Metalka«.

S tem da je cementarna »SALONIT« zaupala izdelavo teh dveh mlinic Litostroju, nam je izkazala veliko zaupanje, istočasno smo pa tudi mi prevzeli velike obveznosti. Z omenjenima objektoma se vklaplamo v celotni postopek izdelave cementa pri novi cementarni, katere vrednost znaša nad 100 milijard starih dinarjev. Brezhibnost delovanja mlinic je bistveni pogoj za neprekinjeno odpremo končnega produkta — cementa.

Pa si na kratko pogledimo, kakšni sta ti dve mlinici. Njuno velikost bo verjetno najbolje ponazoril podatek o cevnem mlinu. Svetli premer plašča cevnega mlina je 4,4 m, dolžina pa 14,5 m. Teža samega plašča mlina je 110

programov bodo uvrstili v skupni program sindikalnega delovanja. Za uresničevanje tako dogovorjenih nalog zagotovijo organizacije in organi sindikata tudi potrebna sredstva.

5. Akcijo za ustanovitev aktivov mladih delavcev vodita v občini po skupnem dogovoru občinska konferenca zveze mladine in občinski svet zveze sindikatov v sodelovanju z odbori sindikatov, in sicer vzporedno z ustanavljanjem organizacij združenega dela.

6. Predsedstvi RS ZSS in RK ZMS menita, da predstavlja ta skupna akcija pomembno spodbudo in novo organizirano možnost za učinkovitejšo uresničevanje interesov mladih delavcev z njihovim širšim uveljavljanjem v sistemu samoupravljanja na osnovi programa zveze komunistov. Predsedstvi sta prepričani, da bodo aktivni mladih delavcev, organizirani po načelih iz tega sporočila, polno zaživel, kar bo zboljšalo tako delovanje sindikatov kot delovanje zveze mladine v skupnem boju za zgraditev naše samoupravne socialistične družbe.

HE FALA

Smo neposredno pred podpisom pogodbe za dopolnitev in delno rekonstrukcijo Kaplanove turbine 16,6 MW za 8. agregat te hidroelektrarne. Investitor ga namerava vgraditi v pretočno polje poleg sedanje strojne. Gre za staro turbino, ki je bila še med zadnjo vojno izdelana pri Voithu v Avstriji za HE Mariborski otok, vendar zaradi poveljnih razmer tam ni prišlo do vgraditve.

HE MOSTE

Odprtina v betonskih temeljih za 4. agregat te hidroelektrarne, ki smo jo s turbinami opremili že leta 1952 in 1954, še vedno čaka na strojno opremo. V teku so pogajanja za podpis pogodbe o dobavi Francisove črpalne turbine, ki bo z viški nočne energije črpala vodo v Završniško jezero, ob konicah pa dobivala od tam pogonsko energijo za generator 8,1 MW. Turbinska oprema za ta zadnji agregat HE Moste bo za Litostrojo izrednega pomena kot dobava prve črpalne turbine. Ta bo poleg svoje energetske vrednosti za gorenjski kot opravila tudi nalogo poizkusne turbine za črpalno hidroelektrarno na Pohorju.

NOVICE IZ HE

HE SREDNJA DRAVA II

Tri Kaplanove turbine po 60 MW z vso pomožno opremo za zadnjo slovensko elektrarno na Dravi bodo sodile med največja naročila turbinske opreme, ki so bila doslej zaupana Litostroju. Pogodba bo po vsej verjetnosti podpisana še letos. Zasnova hidroelektrarne bo povsem enaka višje ležeči HE SD I. Torej: elektrarna oddaljena od naravne rečne struge, dovod in odvod vode po kanalih in preprečevanje valov v kanalih pri nenadnih spremembah obremenitve po že preizkušeni in patentirani izvedbi Litostroja z žaluzijskimi desaržerji.

HE KARIOI

Pripravljamo nadaljnjo ponudbo za Novo Zelandijo, in sicer 2 Francisovi turbini po 6,25 MH. Nudili ju bomo v dveh možnih izvedbah: z vodoravno in navpično gredjo. Ponudbo je zahtevala konsultantska tvrdka Mandeno, Chitty & Bell iz Aucklanda, ki nas že dobro pozna, saj nam je pred leti zaupala naročilo za turbine HE Manga-papa, ki obratujejo v polno zadovoljstvo kupca.

Veliko naročilo

na precej problemov, vendar bi tu najprej omenil le dva.

Prvi problem je kreditiranje prodaje večjih objektov. Ob že tako minimalni carinski zaščiti domače individualne proizvodnje nastopajo tudi ponudniki še z nam nedostopnimi kreditnimi pogoji. Pri tem pa je domača industrija že dokazala, da lahko po tehnični koncepciji stopa v korak s tujimi proizvajalci. Pri nudenju opreme domačim interesentom smo torej v neenakopravnem položaju s tujimi ponudniki.

Pri tem vsekakor ne smemo mimo dejstva, ki izhaja tudi iz ljudskega pregovora, namreč da le vaja dela mojstra. Vaja so v našem primeru naročila in če jih bo na domačem področju dobil tujec, ima ta vsekakor večje možnosti, da postane mojster. In kaj preostane v tem primeru nam? Capljanje za tujimi dosežki brez možnosti za lastni razvoj. Dvomim, da je to v našem skupnem interesu.

Zavedamo se, da problem kreditiranja proizvodnje individualne opreme presega okvir naših možnosti in kompetenc, vendar istočasno sodimo, da nanj lahko z vso odločnostjo opozarjamo.

Drug problem, ki pa ni dosti manj pereč, je opremljenost Litostroja za obdelavo težjih izdelkov. Ker intenzivno sledimo razvoju strojev za procesno tehniko, že nekaj časa opozarjamo na neprestano večanje velikosti posameznih strojev zlasti v cementni industriji. To naraščanje velikosti brezobzirno izključuje iz konkurenčnega boja tiste proizvajalce, ki s svojimi proizvodnimi zmogljivostmi ne sledijo temu razvoju. Pred desetimi leti smo bili v Litostroju za tedanje stopnjo razvoja strojev za cementno industrijo dobro opremljeni in smo v jugoslovanskem prostoru predstavljali potencialnega proizvajalca tovrstne opreme. Danes nas je razvoj opreme po velikosti že prehitel, po opremljenosti pa nas dohajajo in prehitevajo tudi že nekatera podjetja v Jugoslaviji. Menimo, da je zadnji čas, da temu problemu postavimo vso pozornost in začnemo problem reševati vsaj po etapah.

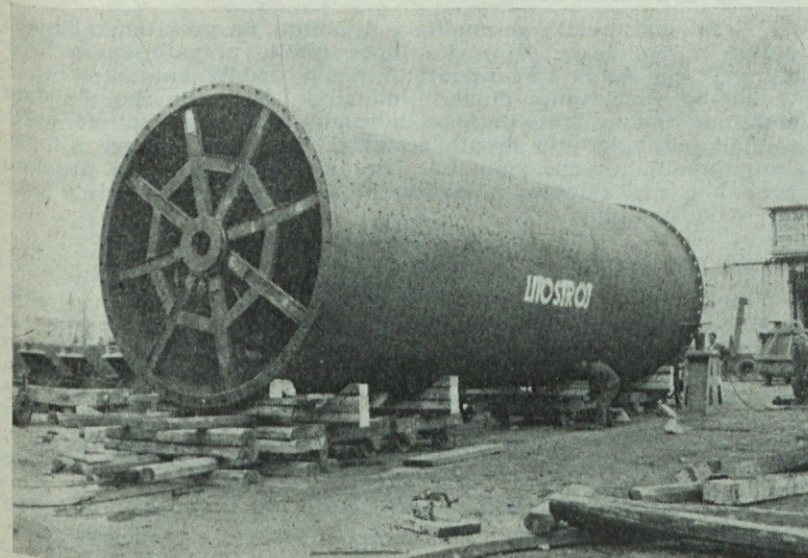
V Litostroju že obstajajo predlogi in rešitve, kako naj bi se usposobili za obdelavo izdelkov, ki danes le malo presega naše zmogljivosti.

Naj ob koncu opozorim še na naše perspektive v prihodnje. Ze iz uvodnega dela lahko povzamemo ne preveč ohrabrujoč podatek o razmeroma mali porabi cementa na prebivalca pri nas. Iz tega sledi, da bo treba proizvodne zmogljivosti v industriji cementa še precej razširiti. Vprašanja iz posameznih cementarn nam to potrjujejo. Graditi bo torej treba še nove cementarne.

Ker smo se v Litostroju zaenkrat specializirali v glavnem le na mletje in drobljenje, je za nas zanimiv še en trend, ki se pri nas tudi že uveljavlja. Po asortimentu se namreč pri potrošnji cementa v zadnjih letih opaža očiten premik v korist boljših, kvalitetnih cementov, ki jih zahteva sodobno gradbeništvo. Brž ko cementarna preide na proizvodnjo kvalitetnejših cementov, ki morajo biti finejše zmleti, pa nujno naleti na problem premajhnih mlevnih zmogljivosti in s tem na potrebo po dodatnih mlinicah. Sledeč razvoju v svetu lahko trdimo, da bo ta zahteva v prihodnjih letih še bolj ostro postavljena tudi pri nas.

Poleg tega pa lahko že na primeru Anhova opazimo, da so mlinice v plošnem zelo veliki porabniki električnega toka. Samo obe mlinici, ki ju gradimo za Anhovo, bosta imeli za blizu 10.000 kW instaliranih elektromotorjev. Da elektroenergetska situacija ni ravno rožnata, ne opazimo samo pri nas, ampak so na podobno problematiko že pred leti naleteli tudi v tujini. Cementarji so zelo hitro spoznali, da veliko ceneje meljejo, če se izognejo vsaj konicam porabe toka, oziroma če meljejo pri cenejšem nočnem toku. Proces mletja cementa je namreč za razliko od ostalega procesa proizvodnje cementa lahko prekinjen in pri današnji stopnji avtomatizacije zahteva le minimalni personal za posluževanje. V tujini ima zato že precej cementarn predimenzionirane mlevne zmogljivosti, ker s tem pravzaprav tudi pripomorejo k ublaževanju elektroenergetske krize.

Slej kot prej bomo do takih zaključkov prišli tudi pri nas, to pa pomeni gradnjo vedno več novih mlinic in s tem možnosti za uveljavitev Litostroja na tem področju. Možnosti za izvoz opreme se tu sploh nismo dotaknili, zato pa bomo o tem spregovorili kdaj drugič.

Interni transport plašča cevnega mlina CM 40/12,75 za cementarno Trbovlje (Foto Betka)

Dobro delo, fantje!

(Popotni zapis)

Ko sem v osnovni šoli bral Jurčičevo »Noč med slovenskimi polharji«, nisem mislil, da jo bom kdaj tudi sam doživel. Pokojni Mirko mi je to omogočil in tako se bom še dolgo spominjal tiste jesenske noči pod Snežnikom, ko se sicer polhi niso podili v trumah, nekaj pa jih je le zašlo v nastavljene polšnice.

Še manj sem v tistih letih pričakoval, da bom kdaj preživel noč z monterji velikih turbinskih strojev. Pa se je tudi to že nekajkrat primerilo; in ker je eno teh doživetij še zelo blizu, bo morda prav, da o njem povem tudi tistim, ki jim je ta dejavnost manj znana. Neposredni proizvajalci vse preveč neradi govorijo o svojih uspehih in neuspehih — skopa poročila, kratak zapisnik, reklamacija, urgencia — vse druge misli so posvečene delu.

Eden takih je prav gotovo Stojan Kejžar, ki že poldrugo leto uspešno vodi montažo turbin v HE Orlovcu.

SE KORAK DO CILJA

V dnevnem povelju so bili zadnji preskusi pred vrtenjem tretje turbine. Dva od skupno treh agregatov že od pomladi uspešno obratujeta in zdaj naj bi se zavrtel še tretji.

Bolj ali manj skrito mi je ostalo dotedanje delo pri razmestitvi opreme, instrumentov, brezštevilnih cevi, zasunov, črpalk, kablov in podobne robe, ki predstavlja kompletnost takih strojev. Le malo bližja so mi bila prizadevanja izvajalcev v tovarni, tehnologov, konstrukterjev in projektantov, ki so se z vsem ukvarjali

stega: spustiš vodo, premakneš ročico, pritisneš na gumb, posveti se lučka, malo zabrenči in že se zadeva zavrti — tako nekako kot pralni stroji.

No, čisto tako ravno ne gre!

NA PRVEM PROGRAMU — MOTNJE

V teku popoldneva so bile izvršene vse priprave za večerni prvi program — pa ne na televiziji! Tam ni bilo nič, kajti burja je sukala anteno na strehi kot vrtavko.

Po večerji, ki jo je kot vse ostale obroke skrbno in okusno pripravila neutrudna kuharica Vera, smo odšli nazaj v elektrarno.

Montažna baraka stoji nekaj sto metrov stran v kamnitem bregu. Zunaj je zavijalo ko sto vragov. Stopali smo sklonjeni naprej, kot da prenašamo težke vreče na hrbtu, in se ob sunkih vetra opotekali v temi kot pijani. Med potjo bi rad kaj povedal, pa mi je — zadihanemu do kraja — burja odnesla besedo. Neverjetno — kje se vzame vsa ta sapa in kako ti zleze za srajco!

Začeli so s tistim prvim programom. Orkester pod vodstvom gostujočega ing. Save je zaigral uverturo na temo delovanja regu-

dvajsetkrat očiščeni instrument, cev, ročico...

Bo preskus naprave uspel?

Redkobesedni so — bolj z gestami in zmigi glave kot z besedo se sporazumevali, poznajo se, vsak ve za svojo nalogo.

Ing. Savo piše, računa, razmišlja, primerja, se pogloblja v risbe, razgrnjene na zasilni mizi, pritiska štoparico, meri premike, daje navodila. Mimogrede me vpraša po zdravju, in kako je kaj z mojim srcem; preskus je preskus — človek nikdar ne ve... Zgodi se, da ob takih rečeh ostane prostor ob turbinah povsem prazen in se radovedni opazovalci po krajšem testu svojih tekaških sposobnosti znajdejo v značilnejših zgornjih prostorih.

Spominjam se prvega takega doživetja. Bilo je prav tako v Dalmaciji. Brez zadetih izkušenj sem se junaško sprehajal po turbinskem prostoru, ko je nenadoma zaropotalo in zahrumelo pod menoj. Preden so mi utegnili pojasniti, da je le voda vdrla v spiralo, sem bil že na vrhu stopnic. Saj razumete — žena, otroci...

BO ZDAJ SLO?

Ura teče, dežurni se ustavi ob skupini, gleda, ne sprašuje, zaupa fantom; molče nadaljuje svoj kontrolni obhod.

»Odpri ventil!«

»Odpiram.«

»Odzračil!« Piskajoče sikanje polni prostor.

Vse oči so uprte v kritične cevene spoje.

»Hudiča, pušča!«

V vsakem človekovem delu je kanček nepopolnosti. Kdo je tega kriv. Trenutek nepazljivosti, nerazpoloženje, misel na dom, človeški faktor, napaka v materialu...

Še poskušajo, dokler Stojan ne odloči: »Dovolj za nocoj! Troj-

V letu 1964 smo pisali

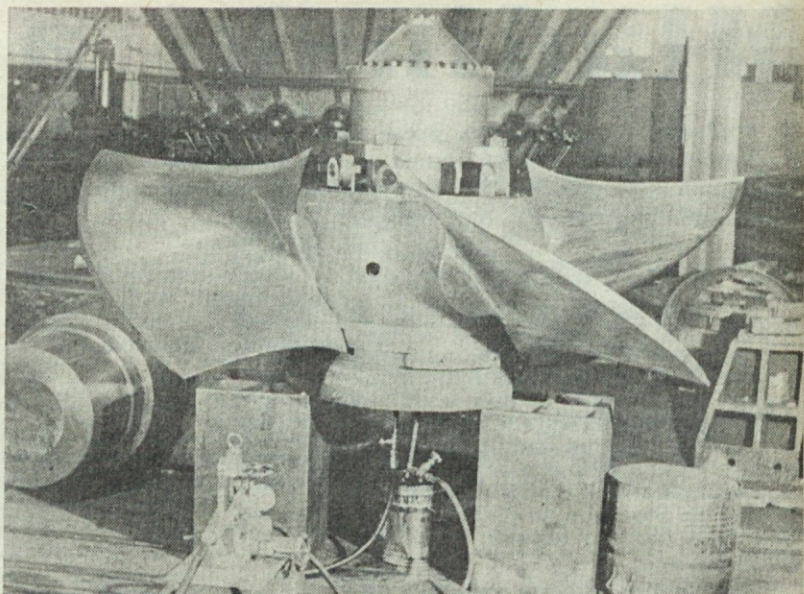
Da na svetu ni nič novega in da smo se še pred kakim desetletjem otepali z zadregami, ki nam jih prinaša neurejeno elektrogospodarstvo, nam izpričuje naslednji članek, ki smo ga objavili decembra leta 1964 pod naslovom »Tudi v letu 1965 malo elektrike«.

V Delu je dne 4. decembra 1964 izšel članek z naslovom »Stiska z elektriko tudi leta 1965.« kjer v uvodu govori o tem, da smo vrsto let gradili premalo novih kapacitet v elektrogospodarstvu. Letos smo utrpeli veliko gospodarsko škodo, ker smo morali zaradi obsežnih redukcij električne energije zmanjšati proizvodnjo aluminija, karbida, pa tudi surovega železa v elektroplavžih itd. Te redukcije so bile le deloma posledica suše. V glavnem pa le posledica neusklajenosti med naraščanjem proizvodnje in gradnjo novih elektrarn.

Osnutek zveznega družbenega plana za leto 1965 govori o delnem izboljšanju energetske bilance, ki pa še ne bo omogočilo zadostne preskrbe z električno energijo. Bilanca skupnosti jugoslovanskega gospodarstva računa s potrebami potrošnje v višini 15,06 milijarde kilovatnih ur in z razpoložljivo energijo 13,72 milijarde kilovatnih ur, tako da bi znašal primanjkljaj 1,34 milijarde kilovatnih ur, pri čemer je predvideno, da nam bo uspelo uvoziti 700 milijonov kilovatnih ur električne energije. Seveda to velja za srednje vlažno leto. V sušnem letu pa bi se ta primanjkljaj povečal.

Po kritičnih ocenah pa je slika te bilance preveč optimistična, ker so potrebe oz. zahteve potrošnikov preniško ocenjene, medtem ko je po drugi strani povečanje proizvodnje termoelektrarn previsoko postavljeno. V tej bilanci je upoštevano, da bosta razen termoelektrarne Kosovo II in toplotarne Beograd šli spomladi brez zamude v obratovanje HE Dubrovnik in HE Globočica, ob koncu leta pa še HE Senj.

Za letos smo po elektroenergetski bilanci predvideli primanjkljaj 600 milijonov kilovatnih ur. Dejanski rezultat desetih mesecev pa je bil: proizvodnja električne energije v okviru »Jugela« je bila sicer le za 1 % pod planom, a morali smo se zateči k uvozu električne energije, ki ni bil planiran, v višini 388 milijonov kilovatnih ur (po odbitku izvoza) in še k redukcijam, ki so v teh desetih mesecih dosegle 850 milijonov kilovatnih ur.

Lepotica za bistro Sočo — tekač za HE Ajbo (Foto P. V.)

ka Tone, Mičo in Boško demonтира, popravi, montira. Ostali ob šestih spet na mestu!»

Oblečemo se in odhajamo. Zunaj je čudovita zvezdna noč, le burja zavija z nezmanjšano silo okrog barak. Takrat sem se spomnil na polhe, ki v takem prav gotovo sladko dremlejo v svojih polšinah.

Trojka se je vrnila okrog treh. Dobro je opravila svojo nalogo, tako da so ostali zjutraj lahko takoj nadaljevali s poskusi.

Delo treh noči ni bilo zaman, čeprav nihče ni dvomil v uspeh. Del za delom je bila preskušena oprema: zajetni kroglasti zasun, vitka spirala, zahtevni regulator tlaka, črpalke, ventili, zasuni, stikala in kaj vem kaj še vse.

Kot brhka nevesta je turbina nestrpnost pričakovala svoj prvi ples z generatorjem.

Dobro ste opravili svoje delo, fantje!

Zapisal ETO

HE ORLOVAC S TREMI AGREGATI

Zadnjega oktobra smo prejeli kratko telefonsko sporočilo vodje litostrojske montažne skupine na HE Orlovcu tov. Stojana Kejžarja:

»Tretja turbina se je v redu zavrtela. Ponašanje normalno.«

Nobenih velikih besed in vendar nov pomemben uspeh litostrojskega delovnega človeka, toliko pomembnejši v času, ko je vprašanje preskrbe z električno energijo v središču pozornosti — ne le vrlih načrtovalcev, ampak tudi naju dveh: tebe in mene — potrošnikov — ki v temi kratko malo ne znava več živeti.

ETO

HE KOBARID

Za to elektrarno na Soči bosta potrebni dve Francisovi turbini po 31,5 MW na približnem padcu 60 m. Zanju smo dali informativne podatke že pred leti, ko je Elektroprojekt Ljubljana pripravil prvi idejni projekt. Ta je doživel več sprememb. Sedaj je gradnja hidroelektrarne odobrena v izvedbi s strojnico tik pod jezom pri Kobaridu in z izravnalnim jezerom pod hidroelektrarno. Začetek gradnje je med drugim še vezan na pridobitev lokacijskega dovoljenja. Litostroj je med tem razvil in laboratorijsko preizkusil novo modelno kolo, ki bo ustrezalo turbinam te hidroelektrarne, tako da bo mogoče jamčiti izkoristek na višini svetovne konkurence.

HE OHAU A

Oddelek za elektroenergijo Nove Zelandije v Wellingtonu trenutno študira našo ponudbo 4 Francisovih turbin po 70 MW, ki jo je Litostroj pripravil letos avgusta. Ponudba ni bila enostavna ob zahtevi, da je treba hkrati s turbinami ponuditi tudi izpuste za polni pretok, ki bi lahko dovajali vodo spodaj ležeči elektrarni, tudi če agregati v HE Ohau A mirujejo. V ponudbo smo vložili veliko truda in sredstev, saj so po našem naročilu v Vodogradbenem laboratoriju v Ljubljani zgradili poseben model in na njem študirali uničevanje energije vode, iztekajoče iz izpustov. Naš trud ni ostal brez uspeha. Investitor se je o naši ponudbi zelo pohvalno izrazil: tako skrbno pripravljene ponudbe še ni prejel! Po ceni smo se uvrstili med prva dva ponudnika in bomo verjetno v kratkem klicani na razgovore.

Novice iz HE

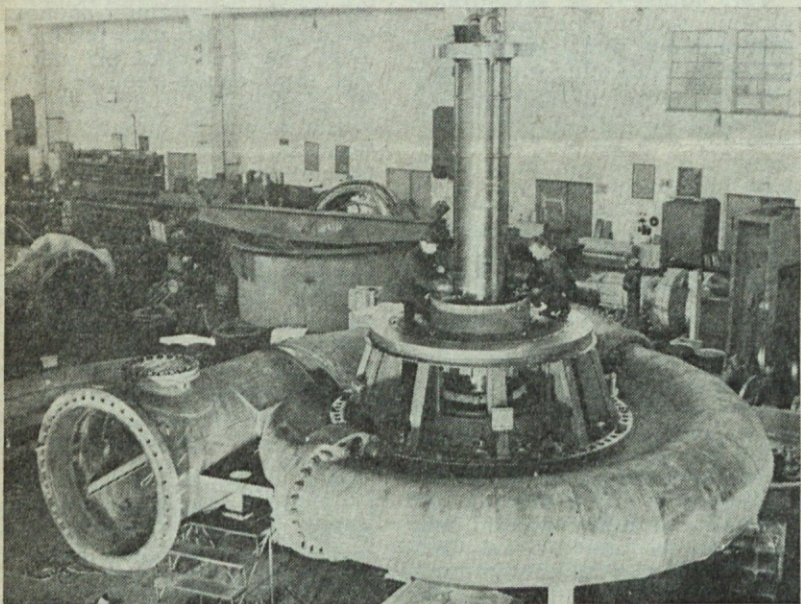
HE AGUA DEL TORO

Naša predstavnik se mudita v Argentini, da prek tamkajšnjega predstavništva Ingre pripravi in predloži argentinskemu investitorju ponudbo za 2 Francisovi turbini po 70 MW. Investitor zahteva znatno sodelovanje domače industrije. Naša človeka sta tam potrebna, da angažirata domačo industrijo za izdelavo spirale, predvodilnika in nekaterih drugih sestavnih delov opreme ter njihove cene vključita v našo ponudbo. Pripravljamo se torej na podoben posel, kot je bil sklenjen za turbine HE Cabra Corral, ki so že v izdelavi v Litostroju.

HE KAMBURU

Posel ni nov, saj sta 2 turbini po 30 MW že montirani v Keniji, tretjo pa pravkar dokončujemo. Omenjamo jih zaradi tega, ker se je eden od inženirjev angleške konsultantske tvrdke zelo pohvalno izrazil o Litostroju, potem ko je pri nas prisostvoval preizkušanju regulatorjev. V pismu, ki nam ga je poslal, pravi med drugim, da v njem narašča prepričanje, kako bo HE Kamburu pomenila zelo dobro referenco za jugoslovansko industrijo. Nadalje piše, da ga je impresionirala naša regulatorska preizkuševalnica, predvsem pa duh ljudi, ki tam delajo. Pohvalil je inženirje, s katerimi je prišel tam v stik, in izrazil zadovoljstvo, da je tlačna naprava delovala tako dobro. S tem so izločene mnoge možnosti za kasnejše nehotene prekinitve obratovanja. Zaključuje, da bo manj zaskrbljen, če bo moral na prevzemno preizkušanje v HE Kamburu, kot je bil kdajkoli doslej.

L. Solc, dipl. ing.

Tovarniška montaža turbine za HE Orlovac. Se že vrti... (Foto Betka)

že davno prej, preden so težko naloženi kamioni po ovinkasti magistrali pripeljali robo na mesto vgraditve.

Človek bi dejal, da je tisti zadnji zamah povsem nekaj prepro-

TUDI MAVROVO II NA MREŽI

V prvih novembrskih dneh je uspešno prestala poskusno obratovanje tudi druga faza Mavrova. Kot je znano, sta vključeni vanjo dve Peltonovi turbini z močjo po 50.400 KS na HE VRUTOK in ena Francisova turbina z močjo 8.950 KS na HE RAVEN.

Zaključno fazo montaže so spremljale večje in manjše nevesočnosti, zato je toliko večje naše zadovoljstvo, da se je delo uspešno končalo. Tako so se nove litostrojske turbine s pridom vključile v družino ostalih makedonskih hidroenergetskih objektov, pri čemer je potrebno naglasiti, da je to edina republika, ki se zvesto drži domačih proizvajalcev in še nima v celoti uvoženih vodnih turbin.

latorja. Uvožena pozavna se nikakor ni hotela vključiti — kot da note zanjo sploh niso bile napisane! Še dobro, da je bila njena sosedna na mestu.

Precej truda je potem veljalo pravemu ritmu. Kot zaporedje časov v odvisnih stavkih, sem se spomnil na gimnazijo. Sploh s tistimi časi nekaj ni bilo v redu. Kar naprej samo: časi gor — časi dol, odpiranje — zapiranje, svedri na desetinke, prekritja na stotinke; strela jasna — za tistih bore nekaj sekund skrajšanja ali podaljšanja! (Ko kasnimo leto in dan, nihče tako vztrajno ne lovi trenutkov.) Pa spet: olje sem — voda tja, pritisk gor — pritisk dol, vključiti — izključiti!

Dejal bi, da takale stvar kljub vsemu ni od muh.

LJUDJE NA POLOŽAJU

Sem in tja pogledam po obrazih. Tu so: šef Stojan (mrk kot huda ura), prva pomočnika Tone in Mičo, pa mladi Boško, veseli Ante, Pero, Blaž, France in še drugi Tone, ki z elektrodo poveže vse — tako da še zrak in voda ne moreta skozi.

Strašansko resno se drže (kolkoli bolj kot v času kosila, ko so zbadljivke letele čez in čez). Zdaj ta prižge cigareto, oni obriše že

Stanovanjski problemi so veliki

V zadnjem času je vsepovsod slišati o pozitivni in hitrejši stanovanjski izgradnji, o solidarnosti in raznih drugih načrtih, obljubah in tolažbah, ki pa si jih naši delavci na podlagi izkušenj iz preteklosti različno razlagajo. Kaj načrtuje in tudi realno pričakuje Litostroj, bomo v nadaljevanjih sproti obveščali naše bralce.

Naj si najprej nekoliko ogledamo sicer znane sklepe in ukrepe naših samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij, da bi lažje ocenili vsa prizadevanja na tem področju. Najpomembnejši sklep, ki ga je sprejel zbor kolektiva v novembru 1972, to je večji prispevek za stanovanjsko izgradnjo, se že uresničuje. Od prejšnjih 4 % sedaj dajemo 6 % od bruto osebnih dohodkov. Predlog, ki so ga sprejeli, da od teh sredstev ostane delovnim organizacijam za neposredno razpolaganje 45 %, v solidarnostni sklad za območje ljubljanskih občin gre 30 %, v Ljubljanski banki se združuje 25 odstotkov kot vezan depozit za kreditiranje stanovanjske gradnje, se nam ne zdi najboljše.

Menimo, da bi moralo najmanj 50 % teh sredstev ostati za neposredno reševanje stanovanjskih problemov v delovni organizaciji. Danes, po enem letu že lahko trdimo, da naši delovni ljudje podpirajo prizadevanja za intenzivnejšo stanovanjsko izgradnjo in z razumevanjem žrtvujejo večji delež dohodka v ta namen, zahtevajo pa, da neposredni proizvajalci in ustvarjalci teh sredstev tudi intenzivneje odločajo o porabi in delitvi teh sredstev.

Naslednji pomembnejši sklep je ponovna ustanovitev osrednje stanovanjske komisije za celotno podjetje. Stalno spreminjajoči se ukrepi na stanovanjskem področju dokazujejo, da naša družba še kar naprej išče nove in učinkovitejšie rešitve. V poplavi raznih družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov, amandmajev in drugih sprememb v zvezi z ustanavljanjem TOZD se po prečen državljan ne znajde več, zanima ga le, kdaj bo rešen njegov stanovanjski primer. Zato upravičeno zahtevajo enotnejša in učinkovitejša merila in ukrepe. Nobena skrivnost ni, da prihaja do raznih nepravilnosti in pritožb predvsem zaradi tega, ker posamezne enote zastopajo svoje zelo ozke interese. Ob upoštevanju skupnih interesov pa gotovo ni primerno misliti da predstavlja osrednja stanovanjska komisija kratenje samoupravnih pravic posameznih TOZD.

Bralce bo morda zanimalo tudi, kdo vse sodeluje pri delu komisije. Sprva so bili vanjo izvoljeni predstavniki vseh TOZD. Sprva obširnosti in pomembnosti te problematike so družbeno-politične organizacije sklenile, da se morajo teh sej redno udeleževati tudi njihovi predstavniki. Tako pri delu stanovanjske komisije redno sodelujejo predstavniki sindikata, mladine in ZK. Komisija je pritegnila v redno delo tudi posamezne strokovne službe, tako pravno, socialno in stanovanjsko. V komisiji redno sodelujejo tudi direktorji raznih sektorjev in enot, predvsem KSS,

kot tudi predsednika CDS in UOP.

Za člane kolektiva bo gotovo zanimivo tudi stališče osrednje stanovanjske komisije, da bo svoje sklepe objavljala v časopisu LITOSTROJ. Pa ne samo sklepe, tudi zanimivejšie prošnje, pritožbe, objave, natečaje, ankete, vlozene tožbe ter podpisana vprašanja članov kolektiva in odgovore bomo objavljali. Stanovanjska komisija želi namreč uvesti svojo stalno rubriko v našem časopisu. Tako danes prvič objavljamo celotno listo delavcev, katerim so prav te dni dodeljeni letošnji krediti za izgradnjo družinske hiše ali nakup stanovanja. K tej listi dajemo tudi naslednje pojasnilo:

V eni prejšnjih številčk časopisa Litostroj so bili objavljeni novi pogoji in kriteriji za dodelitev kredita. Bistvena novost je v tem, da je tokrat prvič omogočeno kandidirati tudi tistim našim delavcem, katerih gradnja je oddaljena od sedeža delovne organizacije več kot 25 km, če izpolnjujejo pogoje, da imajo najmanj osem let delovne dobe v tej organizaciji. Zaradi tega se je na natečaj prijavilo veliko teh delavcev, ki so bili doslej nepravilno prikrajšani. Komisije TOZD so pregledale več desetih takšnih gradenj ter dodelile kredite, ki pa so letos žal nekoliko manjši prav zaradi velikega števila teh prosilcev.

Do zaključka natečaja je prišlo v KSS neposredno ali prek stanovanjskih komisij pri TOZD 151 prošelj za dodelitev posojila. Po izločitvi prosilcev, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev, in nekaterih prosilcev, katerih dokončna rešitev stanovanjskega vprašanja v tem trenutku ni najbolj pereča, so sveti TOZD razdelili posojila naslednjim prosilcem:

TOZD FI

A) Individualna gradnja

	din
CEH Jože	21.000
HUDOBREZNIK Alojz	21.000
MIKLAVČIČ Anton	30.000
KOŠTRUN Ivan in Ana	35.000
KUŽNIK Anton	23.000
TANKO Leon	12.000
ZGONC Pavel	20.000
MEGLIČ Marija	12.000
MARINČEK Janez	10.000
GLAVAC Anton	20.000
ELIKAN Ivan	23.000
PUSTOSLEMSEK Ivan	16.000
VRENCUR Janez	18.000
CIZEL Stane	17.000
VOLK Peter	12.000
PODBEVSEK Franc	10.000
ZGONC Milan	20.000
PEČAR Danilo in Jožefa	30.000
MIKLAVČIČ Franc	15.000
POLH Franc	25.000
PAVC Jože	15.000
KOŽUH Franc	20.000
POTOČNIK Jože	21.000
HABJAN Albin	20.000

ZEVNIK Anton	24.000
BAHAR Janez	15.000
SEVER Zoran	10.000
PERME Jakob	20.000
PIRNAT Anton	17.000
BUDNA Ciril	17.000
RACIČ Ela	25.000
BELIČ Ivan	26.000
PROSEK Franc	10.000
ČADEŽ Janez	23.000

B) Nakup stanovanja

LUKANOVIC Zinka	20.000
GUMILAR Jože	60.000
BLATNIK Vinko	50.000
SARVARI Janoš	70.000
CAR Henrik	60.000
KRAFOGEL Stane	70.000
RIHTER Ivan	10.000

TOZD PI

HROVAT Anton	15.000
KOPRIVEC Franc	20.000
PERPAR Jože	20.000
PERKO Damjan	20.000
STRUNA Miroslav	20.000
BANKO Stanislav	20.000
HORVAT Alojz	10.000
MAVER Karel	20.000
SMREKAR Aleksander	20.000
PREMEC Marija	20.000
GORC Jože	20.000
STAŠUK Štefan	20.000
MARKOVIČ Marinko in Gera	40.000
ČVAN Herman	20.000
ZGONC Jože	15.000
JERMAN Andrej	10.000

B) Nakup stanovanja

RZEN Drago	40.000
STEFANOVIČ Lazar	14.000
PAVLOVIČ Vladimir	70.000

TOZD SSP

A) Individualna gradnja

BEŽEK Andreja	30.000
NOVAK Slavka	15.000
BEDENK Otmar	10.000
MIHELČIČ Janez in Anica	40.000
VELKAVRH Leopold	25.000
KOLENC inž. Stane	30.000
KLEMEN Marjan	10.000
KOROŠEC Slavko	10.000
PRVINSEK Janez	20.000

B) Nakup stanovanja

ZUCCHIATI Jože	60.000
JARC Ivo	60.000
ROTAR Marija	53.000
ČUČAK Inž. Mile	30.000
ZOBEC Anton	90.000

TOZD ZSE

ROSSI Ana	20.000
ČAVIČ Ruža in Peter	40.000

TOZD IVET

VINTAR Alojz	40.000
MARINKO Jože	10.000

Sveti TOZD so imeli na voljo le 200 starih milijonov din, prešli pa so prošelj za 784 starih milijonov din. Podatek je dovolj zgovoren. Osrednja stanovanjska komisija pe je že v naprej obvestila in opozorila vse TOZD in vse posamezne prosilce, ki ob gornji razdelitvi še niso izpolnjevali zahtevanih pogojev, kot tudi tiste, katerim ob tej razdelitvi niso bili dodeljeni krediti v za-prošeni višini, na II. NATEČAJ za dodelitev prav takšnih kreditov, ki ga pripravlja zbor vlagateljev pri poslovi banki za kreditiranje stanovanjske graditve. Natečaj je bil pred kratkim objavljen v celoti, mi pa ga v skrajšani obliki posredujemo eventualnim zamudnikom kot

OBVESTILO

Dne 3. 11. 1973 je bil objavljen natečaj zbora vlagateljev za območje ljubljanskih občin za posojilo za nakup stanovanja v etažni lastnini oziroma gradnjo individualne stanovanjske hiše.

Pravico do udeležbe na natečaju imajo vsi delavci, ki so zaposleni v delovni organizaciji, ki kot Litostroj združuje sredstva za stanovanjsko izgradnjo po družbenem dogovoru ter nimajo stanovanja oziroma imajo pre-majhno stanovanje.

1. Posojilo za nakup stanovanja v etažni lastnini

lahko dobijo delavci, ki kupujejo stanovanje v okviru občinske-

ga programa stanovanjske izgradnje in stanovanjskega standarda. Cena za m² neto stanovanjske površine ne sme presegati 4000.00 din.

Stanovanje mora biti zgrajeno najkasneje do 30. 9. 1975.

Natečajna vsota za posojilo delavcem za nakup stanovanja v etažni lastnini je 10.000.000 din z rokom porabe od 15. januarja 1974 dalje.

K vlogi na natečaj mora delavec priložiti:

— potrdilo delovne organizacije, pri kateri je zaposlen, da organizacija združuje sredstva po družbenem dogovoru o vezavi sredstev pri LB, in soglasje, da delavec lahko najame posojilo iz združenih sredstev.

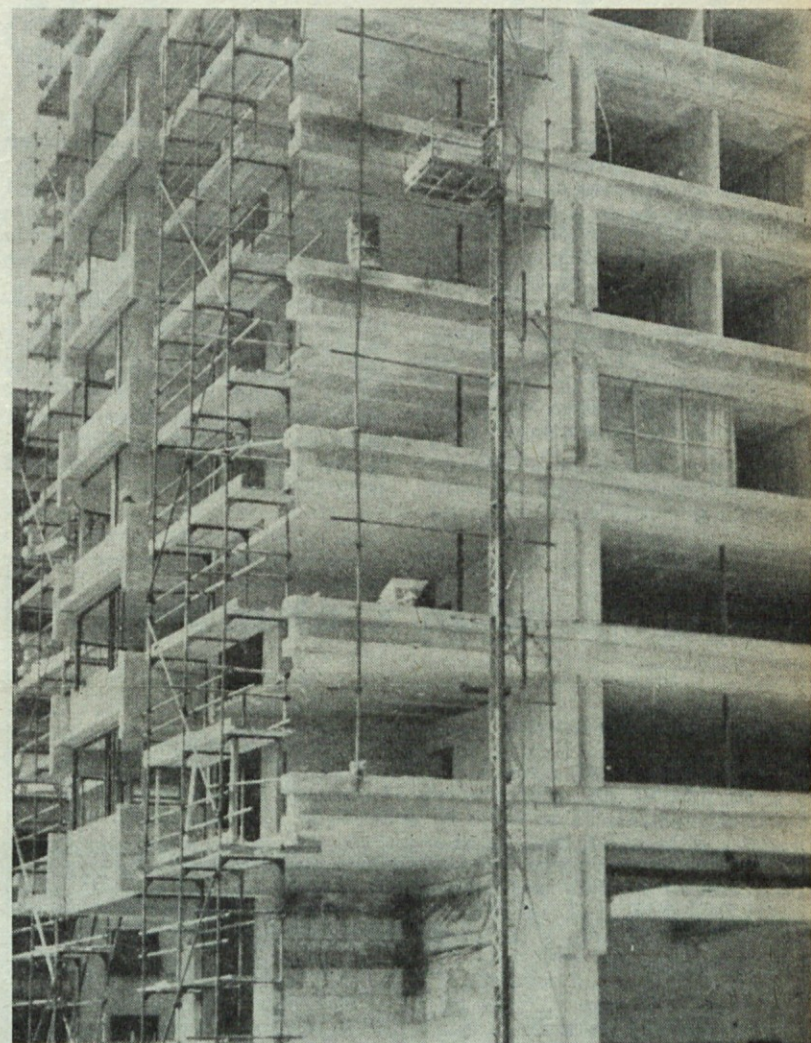
— potrdilo delovne organizacije o delavčevem povprečnem oseb-

K vlogi na natečaj mora prosilec priložiti:

— potrdilo delovne organizacije, pri kateri je zaposlen, da delovna organizacija združuje sredstva po družbenem dogovoru o vezavi sredstev pri Ljubljanski banki, in soglasje, da delavec lahko najame posojilo iz združenih sredstev,

— potrdilo delovne organizacije o delavčevem povprečnem osebnem dohodku (OD) v zadnjih treh mesecih in o njegovih dolgoročnih obveznostih iz OD ter enako potrdilo o OD prosilčevega zakonca,

— izjavo delavca o članih družine in izjavo, koliko članov družine bo vseljenih v na novo zgrajeno individualno stanovanjsko hišo,

nem dohodu (OD) v zadnjih treh mesecih in o njegovih dolgoročnih obveznostih iz OD ter enako potrdilo o OD prosilčevega zakonca,

— izjavo delavca o članih njegove družine ter izjavo, koliko članov družine bo vseljenih v kupljeno stanovanje,

— kupoprodajno pogodbo ali predpogodbo ali potrdilo o zagotovitvi nakupa stanovanja v etažni lastnini z navedbo neto stanovanjske površine,

— končno ceno za stanovanje in rok dograditve oziroma vselitve.

Odplačilna doba za posojilo bo določena po kreditni sposobnosti prosilca, vendar ne more biti daljša kot 25 let. Obrestna mera za posojilo je 3,5 % letno.

Natečaj za posojilo za nakup stanovanja v etažni lastnini traja do 15. decembra 1973. Ponudbe na natečaj, dosepele po tem datumu, ne bodo upoštevane.

2. Posojilo za gradnjo individualne stanovanjske hiše

lahko dobi delavec, ki gradi individualno stanovanjsko hišo s standardno velikostjo na zemljišču, ki je po občinskem programu določeno za individualno stanovanjsko graditev. Stanovanjska hiša mora biti dograjena in sposobna za vselitev najkasneje 30. 9. 1975.

Razpisana natečajna vsota za posojilo za gradnjo individualne stanovanjske hiše je 5.000.000 din z rokom porabe od 15. januarja 1974 dalje.

— gradbeno dovoljenje za gradnjo individualne stanovanjske hiše — na zemljišču, ki je po občinskem programu predvideno za individualno stanovanjsko graditev, — ki je že zgrajena do III. gradbene faze ter znaša vrednost vloženih sredstev najmanj 30 % končne vrednosti hiše ali dokazilo o zagotovljenih lastnih sredstvih v višini 30 % končne vrednosti hiše, če hiša še ni zgrajena do III. gradbene faze.

— predračun stroškov in vire sredstev za gradnjo stanovanjske hiše.

Odplačilna doba za posojilo bo določena po kreditni sposobnosti prosilca, vendar ne sme biti daljša kot 25 let. Obrestna mera za posojilo znaša 3,5 odstotkov letno.

Natečaj za posojilo za gradnjo individualne stanovanjske hiše traja do 15. decembra 1973. Prijave, prispele po tem datumu, ne bodo upoštevane.

Vse ostale informacije o natečaju, višini posojila, vračanju posojila in podobno lahko dobite v kadrovsko splošnem sektorju, soba št. 13.

Toliko o delu osrednje stanovanjske komisije za prvič. V naslednjih številkah našega glasila pa bomo pisali o predvidenem nakupu in gradnji najemnih stanovanj ter o drugih zanimivostih s tega področja, med njimi o prekupevanjih s stanovanji tudi v Litostroju. Bralce pa vabimo k sodelovanju.

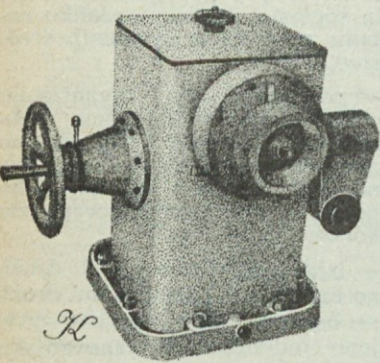
K. S.

Tako potuje naša oprema v svet (HE Varaždin)

Zavarujmo delavca pri delu

V Portorožu so se oktobra meseca zbrali varnostni delavci iz vse Slovenije na tridnevnem posvetovanju o boljšem zavarovanju zaposlenih delavcev glede na določila nove zakonodaje (republi-

ški zakon o varstvu pri delu). Bilo je mnogo pripomb in predlogov o tem, kako naj bo varstvo urejeno. Osnutek zakona predvideva tudi mandatne kazni za delavce, ki grobo kršijo določbe varstva pri delu. Ob tem naj poudarimo, da je bilo izredno mnogo poškodovanih delavcev, katerih poškodbe so bile tudi take, da je prenekateri delavec podlegel ranam, nekaj jih je postalo invalidnih, drugi pa so se drugače poškodovali.

Ce analiziramo poškodbe pri delu za leto 1972 v republiškem merilu, potem smo imeli od 668.000 zaposlenih kar 50.000 poškodovanih in 418 primerov novih poklicnih obolenj. Te poškodbe so zahtevale 942.000 izgubljenih delovnih dni ali 18,8 dni na eno poškodbo. Iz tega pa si lahko izračunamo ne samo ekonom-

ske izgubo organizacij združene dela, temveč tudi izgubo narodnega dohodka ter izgubo, ki so jo utrpeli družine poškodovanih.

Oglejte si še število poškodovanih na 1000 zaposlenih delavcev v letih 1970 in 1971, ki pa velja za vso Jugoslavijo: SFRJ

	Leto	
	1970	1971
SR Bosna	60	60
in Hercegovina		
SR Črna gora	64	64
SR Hrvatska	49	50
	65	65
SR Makedonija	37	37
SR Slovenija	76	78
SR Srbija	54	54

Iz teh nekaj podatkov vidimo, da ima naša republika največje število poškodovanih delavcev na 1000 zaposlenih, t. j. kar 78. Že iz tega lahko sklepamo, da ima Slovenija najnižjo stopnjo varnosti ali z drugimi besedami najvišjo stopnjo nevarnosti pri delu.

Na posvetovanju v Portorožu so govorili med drugim tudi o tem, da je potrebno posvetiti večjo skrb izobraževanju na delovnih mestih, prav tako pa naj bi na vseh strokovnih šolah uvrstili predmet varstvo pri delu.

Razprava je prav gotovo pripomogla k temu, da bodo imeli izdelovalci zakona o varnosti pri delu, dovolj snovi za svoje delo.

Ivan Savor

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža Jožeta Jagra izrekam iskreno zahvalo podjetju Litostroj, njegovim bivšim sodelavcem in tovarišem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in razžili sožalje.

Ančka Jager s hčerkama

I. Š.

Poškodbe v oktobru

V mesecu oktobru smo imeli v našem podjetju 60 poškodb, od tega 10 na poti v službo oziroma iz službe. Zaradi poškodb smo izgubili 893 delovnih dni.

V TOZD PI-livarna sive litine so imeli 8 poškodb in 171 izgubljenih dni, livarna jeklene litine 10 poškodb, ter 123 izgubljenih dni, pločevinarna 13 poškodb in 108 izgubljenih dni; v TOZD FI so imeli 23 poškodb in 339 izgubljenih dni, v TOZD IVET niso imeli poškodb, pač pa so imeli 31 izgubljenih dni zaradi poškodb v prejšnjem mesecu, v TOZD SSP so imeli 6 poškodb in 94 izgubljenih dni, v TOZD LINT, ZSE, ICL prav tako niso imeli poškodb, vendar so zaradi poškodb v prejšnjem mesecu izgubili 27 delovnih dni.

Glavo so si poškodovali 4 delavci, oči 16, prste rok 14, ostali del roke 9, noge pa si je poškodovalo 17 delavcev. Največ poškodb je bilo v torek 16, sledi sredo s 15 poškodbami, ponedeljek z 10, četrtek z 8, sobota s 6 ter petek s 5 poškodbami.

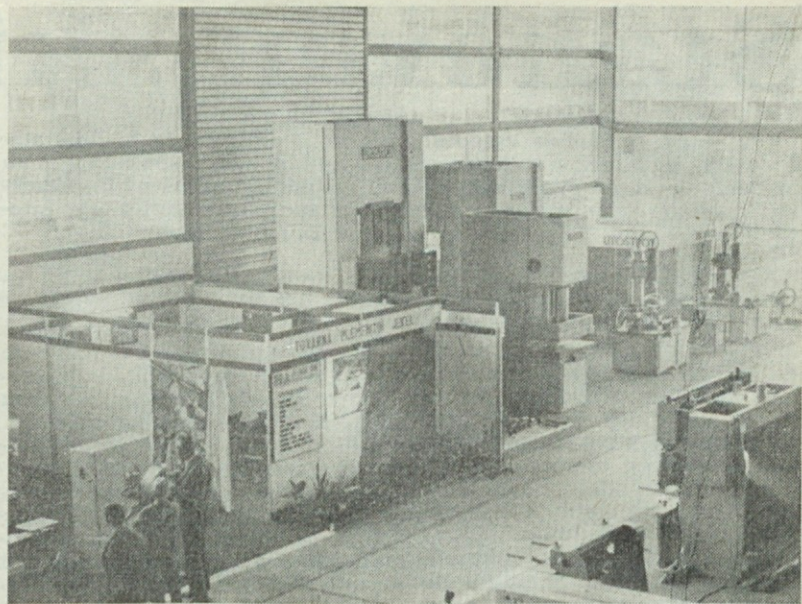
V mesecu oktobru smo imeli 9 poškodb več kot v istem mesecu lani.

Služba varstva pri delu

LITOSTROJ - INTERNATIONAL

Od 29. 10. do 4. 11. 1973 smo sodelovali na sejmu »Zaščita '73«, ki ga je organiziral beograjski sejem. Na tem sejmu smo kot LITOSTROJ INTERNATIONAL zastopali inozemske firme, ki se ukvarjajo s problemom prečiščevanja voda. Glavni temi tega sejma sta bili Varstvo človeka pri delu in Varstvo človekovega okolja. Zanimanje za razstavljene eksponate je bilo zelo veliko, saj so tuje tvrdke sklenile nekaj pogodb za celotno opremo prečiščevalnih postaj.

Preoblikovalni stroji na BIAM v Zagrebu (Foto P. V.)

BIAM 1973

Od 28. 10. do 3. 11. 1973 so v Zagrebu prikazali drugi bienale obdelovalnih strojev, orodij in sestavnih delov za obdelavo kovin in lesa jugoslovanske stroje-gradnje z mednarodno udeležbo.

BIAM dobiva pomen specializirane razstave. Prirejajo ga vsaki dve leti. Litostroj je razstavil hidravlične preoblikovalne stroje za vlek pločevine in mehanske preoblikovalnike za dovrševanje oblikovancev. Z izborom hidravličnih komponent smo prikazali aktivnost kooperacije in specializacije, ki jo uvajamo v slovensko strojegradnjo.

Kljub neprimernemu času za razstavo, saj je le-ta skoraj sovpadala z IHA '73 v Hanovru, je prikaz dejavnosti na razstavnem prostoru dosegel svoj namen.

Specializirani prikaz opreme in predhodno poslana vabila (novost naše ekonomske propagan-

de) sta privabila mnoge priznane strokovnjake. Sistematično pripravljeno gradivo za zbiranje podatkov v obliki posebnih obrazcev s strokovnim pojasnjevanjem pa je omogočilo obsežno raziskavo potreb in želja tržišča.

Ker je bila večina obiskovalcev iz vrste tehničnih strokovnjakov, so se le-ti zanimali predvsem za rešitev tehničnih problemov izvedbe strojev in za dobavne roke.

Med pohvalami, ki so jih izrekli uporabniki naše opreme, je bilo tudi nekaj ostrih kritik na račun dobavnih rokov, obsega dobave in opravljanja servisa.

Razstavljeni izdelki so kljub časovni stiski dostojno branili vodilno mesto Litostroja na področju preoblikovalne tehnike, prizadevanje sodelujočih pa dokazuje željo po uspehu in občutek pripadnosti kolektivu.

Rekreacijska zamenjava v letu 1974

Na predlog komisije za rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata je izvršni odbor sprejel predlog za rekreacijsko izmenjavo v letu 1974.

Glede na to, da so bile te izmenjave v preteklosti dobro organizirane, dobro obiskane ter v ugodnih pogojih izvedene, je menil izvršni odbor, da bi tako nadaljevali še v prihodnjem letu.

Kaj vse predvideva program za leto 1974? Za prvomajske praznike, ko je predvidenih kar pet prostih dni, sta predvidena kar dva izleta, in sicer:

Avto-rally za 80 oseb na Češko. Predvidena cena na osebo bo 150,00 din. Predvidoma si bodo popotniki ogledali Prago, Karlove Vari ter obiskali tovarno porcelana Bohemia; stanovali bomo spet v rekreacijskem centru podjetja ZVVZ v Červeni.

Med prazniki bomo organizirali izlet z avtobusom za 50 oseb na makarsko riviero v hotel Nimfa. Med bivanjem na rivieri bomo organizirali tudi izlet v Dubrovnik. Za prevoz in preskrbo v štirih dneh predvidevamo za osebo 300 dinarjev.

V dneh 24., 25., 26. in 27. maja pa bomo organizirali avtobusni izlet na Madžarsko, in to za 50 potnikov. Stanovali bomo ob Blatnem jezru, od koder se bomo

podali na izlet v Budimpešto — z avtobusom, po Blatnem jezeru pa se bomo prevažali z ladjo. Predvidena cena za vso oskrbo in prevoz znaša za osebo 200 dinarjev.

Sredi meseca septembra sta predvidena dva izleta, in to:

Z dvema avtobusoma na Češko — 80 oseb. Ogledali si bomo Prago in Karlove Vari, stanovali pa bomo v Červeni. Predvidena cena za popolno oskrbo in prevoz znaša na osebo 300 dinarjev.

Istočasno bomo organizirali avto-rally na Makarsko riviero v hotel Nimfa za 100 oseb. Ogledali si bomo tudi Dubrovnik. Predvidena cena na osebo je 150 din.

Dne 20., 21. in 23. septembra se bo z avtobusom odpeljalo 50 potnikov na Blatno jezero s prav takim programom, kot so ga imeli prvi izletniki. Predvidena cena 200 din.

Zadnji izlet v letu 1974 bo ponovno z avtobusom za 50 oseb, in to 4., 5., 6. in 7. oktobra na Madžarsko z enakim programom ter z enako ceno kot prva dva.

Komisija za rekreacijo bo organizirala še več krajših avtobusnih izletov, pa tudi avto-rallyje.

Med drugim so člani izvršnega odbora sprejeli tudi predlog, da bi v letu 1974 ponovno organizirali tabor litostrojčanov na Soriški planini, in to na prosto soboto 24. avgusta 1974. leta.

M. V.

Reorganizacija mladinske organizacije v okviru sindikata

Javna razprava o reorganizaciji sindikatov in mladine je v polnem teku.

Sklepi 4. seje Zveze sindikatov Slovenije zavezujejo vse organizacije in organe sindikatov, da jih glede na svoje pristojnosti in zmožnosti dosledno uresničujejo in uresničujejo.

Prav gotovo predlog nove organiziranosti sindikatov izhaja iz korenitih sprememb naše nove ustave. Nova ustava opredeljuje kot najširši družbeno-politični organizaciji zvezo sindikatov in SZDL, posebno mesto pa daje zvezi komunistov. Jasno je, da se mora tudi mladinska organizacija organizirati kot sestavni del teh najširših DPO.

V dosedanjem času mlada generacija, posebno delavska mladina ni odigrala takšne in tiste vloge, ki ji je bila dana. III. konferenca ZKJ, IV. konferenca ZS Slovenije in druga seja konference ZMS pa so sprožile odločilno bitko za večjo udeležbo mladih delavcev v samoupravnem in družbeno-političnem življenju.

SKUPNO SPOROČILO

V zvezi mladine v naši tovarni smo o osnutku organiziranja mladih delavcev in o skupnem sporočilu že razpravljali na seminarju na Soriški planini. Danes pa to sporočilo o organiziranosti objavljamo in seveda želimo, da se v javno razpravo vključi najširši krog sindikalnih in mladinskih aktivistov.

J. Elihan

Novembrsko številko našega glasila smo zaradi tehničnih ovir v tiskarni natisnili šele v prvih dneh decembra. Našim bralcem se zaradi zamude opravičujemo.

Uredništvo

O BENEFICIRANI DELOVNI DOBI

Na seji izvršnega odbora sindikata Litostroj, ki je bila v prvi polovici meseca novembra, so med drugimi problemi obravnavali tudi poročilo o beneficirani delovni dobi. Ker o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, v našem časopisu redno pišemo že od januarja 1969 in sproti seznanjamo zainteresirane s stanjem in prizadevanji na tem področju, se je poročevalce ob tej priložnosti omejili na določila osnutka družbenega dogovora o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, ki so pomembna in zanimiva tudi za naše razmere.

Iz osnutka omenjenega družbenega dogovora jasno izhaja, da je težišče prizadevanj usmerjeno, da bi bilo čimmanj takih delovnih mest, kjer kljub vsem ukrepom, da bi se odstranili škodljivi vplivi, izboljšali delovni pogoji, skrajšali delovni čas, podaljšali dopuste, premeščali delavce na lažja delovna mesta, itd. ni mogoče zagotoviti ustreznih delovnih pogojev. Taka stališča so povsem razumljiva in pravilna, če upoštevamo, da takšna delovna mesta vplivajo na zdravstveno stanje, povzročajo pogoste nesreče pri delu, vplivajo na invalidnost in druge škodljive posledice. Naša družba pa stremi in morala bi težiti k temu, da bi bilo prebivalstvo čimdalje časa zdravo in sposobno aktivno delati. Vsa prizadevanja bi torej morala biti usmerjena k odpravljanju škodljivih in za zdravje nevarnih vplivov. Zato je potrebno upoštevati splošne in posebne varstvene ukrepe in jih tudi v praksi izvajati. Prizadevanjem na tem področju bo moral svojo podporo dati tudi naš sindikat.

Družbeni dogovor je grajen na določilih zakona, ki nedvoumno našteva, kaj upoštevajo pri določanju delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Povsem nova pa so določila o reviziji delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Revizija teh delovnih mest mora biti opravljena do leta 1975. Če bodo v revizijskem postopku pristojni organi ugotovili, da so na delovnem mestu posebno težki in za zdravje škodljivi pogoji dela zaradi tega, ker organizacija ni izvedla vseh splošnih in posebnih varstvenih ukrepov, bo organ zahteval, naj take pomanjkljivosti odpravijo v roku enega leta. Če v tem roku organizacija ne bo opravila vseh ukrepov, določenih s predpisi, in drugih ukrepov, ki bi jih bilo možno opraviti za odstranitev posebne težavnosti in zdravju škodljivosti, bodo spro-

žili postopek za odpravo takih delovnih mest. V takem primeru bo organizacija dolžna svojim delavcem v času nezaposlenosti kriti nadomestilo osebnega dohodka iz lastnih sredstev.

Prav tako je pomembna novost, da na delovnih mestih, kjer se prizna zavarovalna doba v povečanem trajanju, ne bo več mogoče sprožiti invalidskega postopka v vseh primerih, ko bo zdravstvena komisija ugotovila, da delovna zmožnost delavca peša. Prav tako ne bo mogoče tega prikazati kot neposredno nevarnost za nastanek invalidnosti. Za vsa taka delovna mesta oziroma delavce bo morala organizacija priskrbeti drugo delo in mu iz svojega dohodka izplačevati nadomestilo zaradi nižjega osebnega dohodka do razlike med povprečnim osebnim dohodkom, ki bi ga imel tak delavec, če njegova dela zmožnost ne bi opešala, in osebnim dohodkom, ki ga prejema na drugem delovnem mestu.

Iz tega izhaja, da bo morala organizacija v svojih samoupravnih aktih predvideti delovna mesta, na katerih bodo imeli delavci pravico do nadomestila, in natančneje določila o pogojih za zaposlitev na drugem delu in za določitev nadomestila.

S tem se tudi organizaciji postavlja zahteva, da je dolžna priskrbeti za delavce, ki so zaposleni na delovnih mestih, na katerih je delo posebno težko in zdravju škodljivo, in kjer je opravljanje poklicne dejavnosti omejeno tudi s starostjo in fiziološkimi zmogljivostmi, da predvidi sredstva za usposobitev za dodatni poklic oz. ustrezno strokovno usposobitev za drugo delo. Ta obveza organizacije velja za delavce, ki še niso dopolnili starosti 45 let (moški) in 40 let (ženske).

V interesu organizacije in sindikata je torej, da se opravijo vsi splošni in posebni varstveni ukrepi na delovnih mestih, kjer

se zavarovalna doba šteje s povečanjem, da zaradi neupoštevanja predpisov ob reviziji ne bi prišlo do ukrepov, ki si jih prav gotovo ne želimo.

Že iz navedenega je razvidno, da bi bila v sedanjih situaciji vsa prizadevanja za razširitev seznama delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, brezuspešna. Težišče prizadevanj sindikata bo moralo biti usmerjeno k uvajanju ukrepov za izboljšanje delovnih pogojev in k doslednejšemu upoštevanju varstvenih ukrepov v organizaciji. Treba bo zagotoviti socialno varnost delavcev tudi v primerih, ko zaradi starosti in fizične oslabelosti ne morejo opravljati svojega fizično težkega dela in ne dosegati normalnih delovnih uspehov. Sindikati bi morali zahtevati, da se število delovnih mest,

ki so težka in zdravju škodljiva, zmanjšuje in da se na takih delovnih mestih uporabijo vsi možni varstveni ukrepi.

Da pa ne bi iz podanega sledilo, kot da na tem področju v podjetju nismo ničesar ukrenili, naj navedem, da smo s konkretnimi predlogi za dopolnitev seznama delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, sodelovali z društvom livarjev Slovenije in z Združenjem jugoslovanskih livarn. Prav tako smo že 1969. leta sprožili zahtevek za priznanje beneficirane delovne dobe na delovnem mestu jedrarjev, vendar, žal, vsa prizadevanja niso rodila sadu prav zaradi neizpolnjenih pogojev, ki pa se po novem že dosledneje izvajajo.

V razpravi po poročilu so ponovno sprožili vprašanje benefi-

cirane delovne dobe za jedrarja v težki jedrarni, pri čemer je bil podan predlog, da bi skušali zadevo urediti na podoben način kot pri žerjavarjih. (Medtem smo že izvedeli, da priznanje take dobe po podobnem postopku ni mogoče, saj gre v konkretnem primeru za ugotavljanje drugega naziva, medtem ko smo v postopku pri žerjavarjih ugotavljali le konkretno zaposlitev oseb, ki so delali kot žerjavarji nad livnimi polji, in ne spremembe naziva delovnega mesta).

Izvršni odbor je bil mnenja, da moramo upoštevati ukrepe, ki jih predvideva družbeni dogovor, in ostala zakonska določila za zagotovitev čimvečje varnosti delavca na delovnem mestu. Sklenil je, da bo podprl vsa prizadevanja v tej smeri.

K. M.

Človek ne živi samo od kruha

O tem, da »Človek ne živi samo od kruha,« smo že tolikokrat slišali, in to ob raznih priložnostih, da nam je prišlo že kar v navado, da o pregovoru več ne razmišljamo. Še več, v tem zmoderniziranem svetu, kjer se vsi pehamo za svoj vsakdanji kruh, ki naj bi bil seveda boljši in večji od včerajšnjega, v tem času, ko pri nas marsikje žal še vedno cenimo človeka po znamki njegovega avtomobila ali po velikosti njegovega vikenda, nam je razmišljanje o duhovnih vrednotah in pomembnosti kulture kar nekam odveč.

Prav gotovo pa ni bila odveč tiskovna konferenca, ki jo je dne 24. oktobra 1973 sklicala Zveza kulturno-prosvetnih organizacij mesta Ljubljane v zvezi s pripravi na letno skupščino mestne zveze. Pred večjim številom novinarjev je Viktor Konjar razpredel nekaj misli, ki zaslužijo vso našo pozornost. Že takoj v začetku je poudaril, da je kulturno življenje v mestu Ljubljani bore šibko, in to kljub temu, da imamo v Ljubljani več poklicnih gledališč, muzejev ter umetniških galerij, v katerih si razstave kar podajajo roke. Vse pozornosti je vreden podatek, da je bila najbolj obiskana predstava v ljubljanski Drami Molierova komedija »Scapinove zvijače,« ki si jo je ogledalo 17.000 obiskovalcev, in da si je grafični bienale, ki je ime kulturne Ljubljane ponesel po vsem svetu, ogledalo le 4300 ljubiteljev likovne umetnosti, pa še od teh je bilo kar 2800 tujcev.

Ti dve številki dajeta kaj porazno sliko o zanimanju za kulturo v našem glavnem mestu.

Velikanska večina Ljubljancev prispeva svoj delež k razvoju kulture, samih kulturnih dobrin pa ne uživa. To pa zaradi tega, ker pri nas občanov iz vrst neposrednih proizvajalcev ne znamo in ne znamo pritegniti k vrom kulturnega izobraževanja. Moderna tehnologija dela nam je omogočila, da imamo vse več prostega časa, žal pa marsikdaj ne vemo kam z njim.

Govornik je nato omenil štiri bistvena področja, kamor naj bi predvsem vsadili seme kulture, če hočemo kdaj imeti bogato žetev. Ta področja so:

negativno življenje. Kulturnim društvom naj velja tudi kritika, in sicer, da se s kulturo ukvarjajo vse preveč enostransko, skoraj bi lahko dejali, s plašnicami na oči.

Viktor Konjar je med drugim tudi povedal zanimiv podatek, da imajo delavske organizacije, ki jih je v Ljubljani kar 800, le 18 kulturnih referentov in da je tudi ta pokazatelj eden od vzrokov za porazno stanje kulturne ravni Ljubljancev. Takšno stanje torej velja za naše glavno mesto. Kaj pa Litostroj?

Že nekaj let po ustanovitvi Litostroja so ustanovili pihalni orkester TZ Litostroj, ki vse do danes častno zastopa v vrstah glasbenikov eno največjih industrijskih podjetij na Slovenskem. V tem času so člani tega orkestra priredili mnogo koncertov, nastopali so tudi na radiu in televiziji in tudi na mnogih tekmovalnih pihalnih orkestru, kjer so se navadno prav dobro odrezali. Leta 1960 so litostrojski mladinci osnovali kulturno sekcijo z

Obvestilo obratne ambulante Litostroj

V ambulanti poje dan za dnem telefon, prek katerega litostrojčani stalno sprašujejo, kateri zdravnik dela v ambulanti, in kdaj dela zdravnik, za katerega žele, da bi jih pregledal. Kakor je za zavarovance neugodno, če ne vedo, kdaj dela njihov zdravnik, tako je tudi za sestre in zdravniške hude izguba časa, če morajo vsak dan odgovarjati na nekaj deset vprašanj o tem, kdo dela. Pa ne samo to, z neprestanim spraševanjem je tudi prekinjena koncentracija pri delu. Da ne bi več prihajalo do tega, bomo na kratko našli enote v ambulanti in njihov delovni čas ter razpored službe v ordinaciji II in III za december tega leta.

ORDINACIJA I opravlja zdravniške preglede pred zaposlitvijo in periodične preglede delavcev. Vodi jo dr. Edo Tepina, specialist medicine dela, in višja medicinska sestra Iva Ljubič.

ORDINACIJA II je za sedaj nezasedena in dela v njej skrajšani del. čas dr. Edo Tepina. Ta ordinacija ima naloge zdraviti bolnike, ki so se prijavili zdravniku te ordinacije. V izjemnih primerih nujne zdravniške pomoči mora ta zdravnik sprejeti vsakega bolnika. Delovni čas v tej ordinaciji je en teden popoldne, drugi pa dopoldne. Z zdravnikom dela sestra Janja Koželj, ki ji v dopoldanskem času pomaga sestra Majda Grom.

ORDINACIJA III vodi dr. Marjeta Ferjan, specialist medic-

ne dela. Z njo dela sestra Pepca Tomažević in v dopoldanskem času še sestra Majda Grom. Kar smo zapisali za ordinacijo II, velja tudi za ordinacijo III.

Začasno je v ordinaciji I nekoliko spremenjen delovni čas zdravnika. Medtem ko medicinska sestra dela vsak dan dopoldan od 6. do 14. ure, dela zdravnik en teden dopoldne od 8. do 13., drugi teden od 13. do 16. ure. Prosimo, da se ravnate točno po navodilih medicinske sestre.

Da bi bili Litostrojčani točno poučeni o delovnem času izbrane zdravnik, objavljamo razpored za december 1973. Vsaka sprememba bo objavljena po zvočnikih in po potrebi oziroma

po možnostih še pri urah za žigovanje kartic.

Omeniti moramo še zobno ambulanto Litostroj, kjer dela višji dentist Stane Grm in zobna instrumentarka Božena Kovač ter orijski zobni tehnik Majda Benedičič. V zobni ambulanti delajo iste delovne dni kot Litostroj. Prednost imajo vozači in nujni primeri. Delajo tudi ob sredah popoldne od 16. do 19., sicer pa od 7. do 13. ure vsak dan.

V laboratoriju, v katerem delata Zvonka Petelin in Zorka Kržišnik, je odvzem krvi in vode od 6.30 do 10., v nujnih primerih pa do 10.30 v ostalem času pripravljajo in pregledujejo odvzeto kri in vodo.

RAZPORED DELA V DECEMBRU 1973

Teden	Ordinacija I dr. E. Tepina	Ordinacija II dr. E. Tepina	Ordinacija III dr. M. Ferjan
3. XII. do 8. XII.	13 do 16	8 do 13	13 do 19
10. XII. do 15. XII.	8 do 13	13 do 15 17 do 19	7 do 13
17. XII. do 22. XII.	13 do 16	8 do 13	13 do 19
25. XII. do 29. XII.	8 do 13	13 do 15 17 do 19	7 do 13
31. XII.	13 do 16	8 do 13	13 do 19

Vsaka sprememba tega razporeda bo objavljena po zvočniku.

Prizor s predstave ljubljanske Drame »Mož je mož«. Gledališčniki so se predstavili našim delavcem v prostorih litostrojske restavracije.

a) Delovne organizacije, ki so skorajda še neizorana ledina za kulturno osveščanje naših delovnih ljudi.

b) Krajevna skupnost, kjer je možnost za kulturno udejstvovanje na pretek, toda tega zlasti v mestnih predelih Ljubljane ne čemo ali ne morejo upoštevati. Ob tem moramo pohvaliti nekatere primestne skupnosti, ki bi bile lahko marsikomu za vzor.

c) Srednje in strokovne šole, kjer je kulturna vzgoja skorajda pastorek in je prepuščena bolj ali manj dobri volji vzgojiteljev.

d) Kulturna društva in kulturne organizacije v ožjem pomenu te besede. V Ljubljani imamo mnogo takih društev, vse od najbolj kvalitetnih do najbolj diletantskih. Če želimo uspeti v svojih kulturnih hotenjih, moramo ta društva strokovno voditi in jim postaviti tudi visoke kriterije, kajti le tako bomo lahko uspešno vodili borbo proti kiču vsake vrste, ki se vse bolj vtihotaplja v vse pore našega kultur-

naslovom »Oder mladih«, ki je naštudiral več dramatskih del; aktivni mladinci pa so med drugim tudi ustanovili zabavni orkester »Horuk«, ki pa žal ni imel dolgega življenja. V novembru 1963 je litostrojski sindikat organiziral v Žužemberku, Zagradcu, Gornjem Gradu, Mokronogu in Dobrniču kulturno-zabavne prireditve z naslovom »Veseli vrtljak«, ki jih je obiskalo nekaj sto Litostrojčanov, njihovih družin in domačinov. Posebna vrednost teh prireditev je bila v tem, da so bili vsi sodelujoči člani kolektiva Litostroj. Naš dopisnik je med drugim poročal: »Koliko aplavza, koliko gledalcev, ki so z veseljem prihajali poslušat humoriste, pevce in orkestre, ki jim je zaigral domače viže.« Nakar takole nadaljuje: »Toliko truda, toliko veselja do dela, a nobena teh sekcij se ni mogla obdržati.« In res, razen še omenjenega pihalnega orkestra, so vse dobro namerne kulturne akcije (Nadaljevanje na 8. strani)

Praznična križanka

29
X
43

JOK	VRSTA PIVA	UMETNIK V LEPEM	NIZOZ- REKA MEUSE	PAMET	MLEČ- NA PIJAČA	BIBLI- SKA OSEBA	POLŽ	ERHAN TONE	DOMAČA ŽIVAL	TROB- ENTE GLAS	ITALI- JA	PRIPAD- SEKTE ARABJI	SANJA- RKA	
		E	U						K	T	I			
IZPRA- ŠEVA- LEC	E	K	S	A	M	I	N	A	T	O	R	ZNAK ZA ASTARD	A	
VIŠIN- SKA TOČKA	K	O	T	A	KROJ OBLEKE MUSLIM M. IME	I	N				MEDMET SHEHA TATAR. POGLAV.			
TRG. PO- DI. V LJ. VNETJE SARENICE		E					N		J	HITRA SMRT TURSKA SLAŠČ.	K	A	P	
TONA BIVŠI PREDS. OZN		T			IRIDIJ				JUDOV- SKI UČITELJ					
					MEDMET	I	R	GRŠKA ČRKA						
PIPA	GR.ČRKA	VRH		RAZVA- LINA OSEBNI ZAJEMEK	TRI- TIJ	ORANJE KRAJAN	ZAHOD LUKNIČ- ČAV	JANEŽ UJEHANJE VERZOY			A	N	I	S
GOZD- NI POSEK		R		POSTAV- NOST TALJE- NJE			OBMOR. PRISTAN. VELIKA OPICA					SLOV- TEDNIK NIZO- ZEŠKA	T	T
ZDRAV- STVENA SLUŽBA														
21. ČRKA	NUKLE- INSKE KISLINE LADJEDE NAPRAVA			VEZNIK POSNE- MALEC					LAHKA TKANINA LETAL- DRUŽBA				VEZNIK VRSTA ŠČINK- AVCA	
VZOR- NIK														
STREL- NO OROŽJE				IMPERIA ZARJENEN SNEG										
NAUK O ZVOKU														
METER														
OBO- TAVLJ- ANJE														
POŠKO- DBA SKLEPA														
GOTSKI VOJSKO- VODJA														
SESTA- VILA: A. ŽOŽ	SORO- DNIK													

IZBRANE MISLI
 Za žensko, ki odšteva svoja le-
 ta, ta leta niso izgubljena, pri-
 šteje jih svojim prijateljicam.
 Diane de Poitiers

Nagnjenje k ubijanju se prav
 tako kot nadarjenost v mnogo
 primerih podeduje.
 Lewes

Ženska ni vedno srečna s ti-
 stim, ki ga ljubi, a vedno je ne-
 srečna s tistim, ki ga ne ljubi.
 Claude Tikler

**Človek ne živi samo
od kruha**
 (Nadaljevanje s 7. strani)

sindikata živele bolj ali manj le
 kratek čas.

Ne gre sicer pozabljati kultur-
 nih akcij sindikata v zvezi z or-
 ganizacijami kulturnih prireditel-
 ob vsakoletnih proslavah obletnic
 podjetja, že tradicionalne abon-
 maje gledaliških vstopnic za Lito-
 strojčane in razstave litostroj-
 skih likovnikov, morda bo kazalo le-
 te spet obuditi k življenju. Naj po-
 hvalimo tudi sodelovanje sindi-
 kata z umetniškim ansamblom
 slovenskega narodnega gledali-
 šča, ki je v prostorih litostroj-
 ske restavracije priredilo celo prvo
 predstavo Brechtove drame »Mož
 je mož«. Toda s tem še vedno
 ne smemo biti zadovoljni.

Mar ne bi bilo lepo in prav,
 če bi našim delovnim ljudem
 omogočili ogled kake knjižne raz-
 stave, morda razstave priznanih
 slovenskih in jugoslovanskih li-
 kovnikov; verjetno bi jih navdu-
 šil nastop folklornih ansamblor,
 npr. Toneta Tomšiča ali Tineta
 Rožanca in prav gotovo bi si
 skoraj vsak Litostrojčan rad utrgal
 toliko časa, da bi užival v
 umetniškem podajanju sloven-
 skih narodnih pesmi neprekoslji-
 vega slovenskega okteta. Prepri-
 čani smo tudi, da bi člani naše-
 ga kolektiva prav tako navduše-
 no sprejeli tudi kak narodno-za-
 bavní ansambel, saj bi v Lito-
 stroju prav gotovo našli prime-
 ren prostor za tako kulturno pri-
 reditev.

Naj ob koncu še pristavimo,
 da bomo večjo produktivnost in
 predanost delu dosegli le tako,
 da bomo našim delovnim ljudem
 ob vseh samoupravnih pravicah,
 ki jih že uživajo, nudili še mož-
 nost duhovnega napredka.

J.P.

VASOVALCI

Lojze mi je obrnil hrbet. Skre-
 gala sva se in to za prazen nič.
 Nič ne kaže, da bi si bila spet
 prijatelj, zato sem si za novega
 prijatelja izbral njegovega strica
 Matica. To ti je duša, to! Zanj
 bi lahko rekli, da je živa zgodov-
 vina naših krajev, človek veselih
 in žalostnih zgodb.

Poslušajte, kaj mi je nekega
 dne pravil:

»Nisem še posebno star,« je
 začel, »a vendar so to že kar če-
 dna leta, 75 jih ne bom imel več.
 V teh letih se je marsikaj zgo-
 dilo, marsikaj spremenilo, tako v
 mestu kot na vasi. Starih navad
 skorajda več ne poznamo, pa tu-
 di nepotrebne se nam zdijo. Naj
 ti povem, kako je bilo na vasi
 pred 60 leti.

Vsaka vas je imela bogate in
 revne, kmete in kajzarje. Kmečki
 fantje so bili ponosni na svoje

domačije in na gruntarsko bo-
 gastvo. Sploh si ne moreš pred-
 stavljati, kako je bilo nekdanj
 pomembno, čigav si. Najbolj si to
 občutil ob sobotah zvečer, ko so
 se pod lipo na vasi zbrali vsi
 kmečki sinovi kot »fantje na va-
 si«, zapeli eno ali dve pesmi, na-
 kar so se razšli vsak po svoje.
 Marsikdo je potihoma odšel pod
 okno klicat dekle, ki mu je bilo
 pri srcu. Zjutraj pa si ob hišah
 našel pozabljene lestve, pohoje-
 no cvetje, a včasih je tudi pri
 ljubici kateri zaspal. To se je
 pripetilo našemu hlapcu Gregorju
 takrat, ko je šel klicat sosedovo
 dekle Polono. In kaj je bilo? Od-
 prla mu je in zlezal je v njeno
 kamro, a zjutraj sta zaljubljen-
 ca še vedno spala. Ko je gospo-
 dar prišel klicat dekle, je zagle-
 dal v postelji namesto ene dve
 glavi. Ženi je hitro oznanil: »Veš

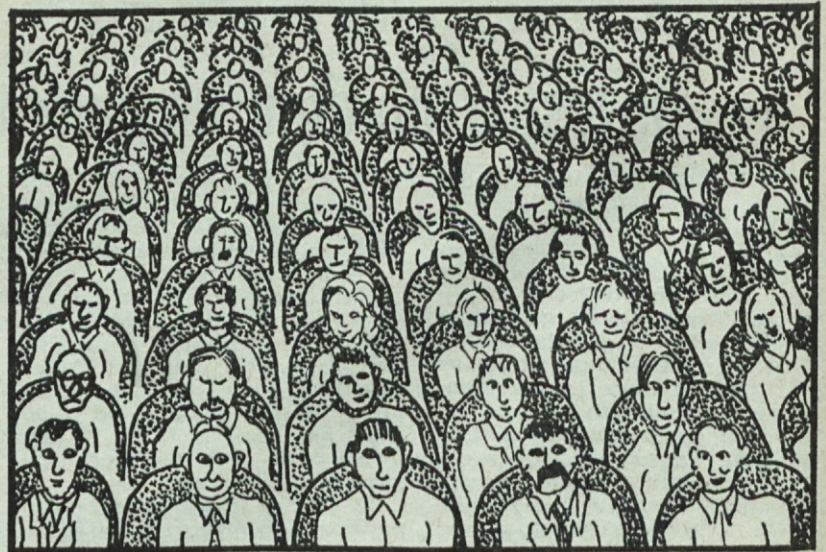
kaj, draga moja, naša Polona pa
 ne bo več dolgo naša. V postelji
 ima že dve glavi.« Pri tem je mož
 mislil na hlapca. Res je, Polona
 se je še tisto leto o sv. Neži za-
 hvalila in se omožila na kajžo.
 Za selitev hlapcev in dekel je že
 od nekdanj veljalo staro pravilo:
 sv. Neža punkel veže, sv. Bošt-
 jan ga nese stran.

Ja, veš, lepo je bilo nekdanj.
 Marsikatero noč smo ugnali brez
 spanca. Se se spominjam pesmi,
 ki so jo prepevali vasonalci, ko
 so se zarana vračali domov. Le
 poslušaj:

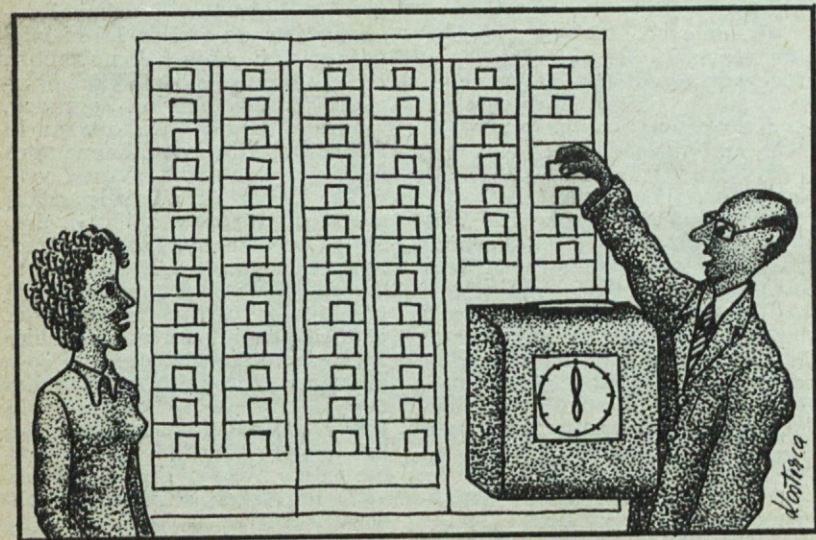
'Sem včasih od ljubice drage
 ob zori prihajal domov
 skrivaj čez polja domača
 in kradoma preko vrtov.

Ob jutrih je mati spoznala,
 iz oči je razbrala skrivnost,
 da te noči niso več moje,
 da v meni je divja mladost.'

Janez Oprešnik

Na začetku sestanka

Zakaj si pa kar trikrat pritisnil? Še za dva, ki vsak dan zamujata in sta mi dovolila.

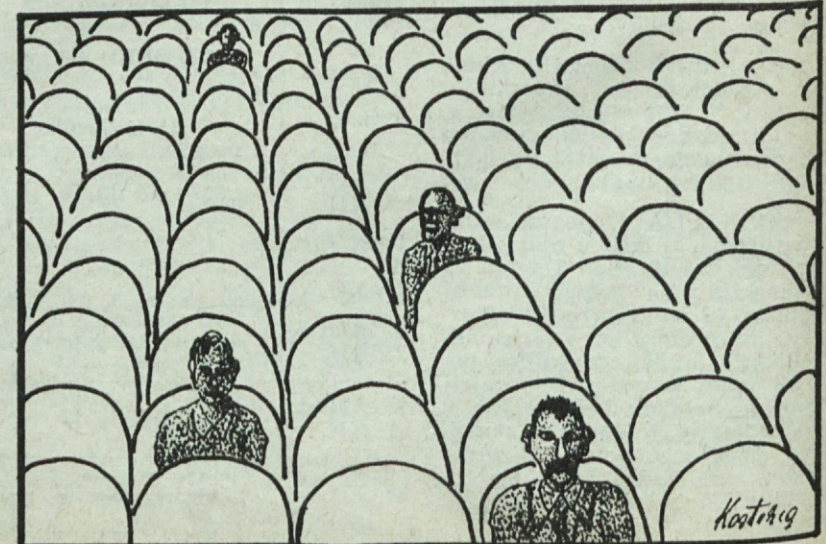
Dobri knjigi in dobremu vinu
 ni potrebno reklame.

Ameriški

Naj bo planina še tako visoka,
 vedno se najde pot.

Turški

Časopis »Litostroj« izhaja me-
 sečno (s posebnimi prilogami)
 v nakladi 5800 izvodov — Ure-
 ja ga uredniški odbor — Glav-
 ni urednik Vladimir Kovač —
 Odgovorni urednik Pavel Perko
 — Tehnični urednik Estera
 Lampič — Telefon uredništva
 56-021 (h. c.) int. 246 — Poštni-
 na plačana v gotovini — Roko-
 pisov ne vračamo — Tiska
 tiskarna ČZP »Primorski tisk«
 v Kopru — 1973

Pred koncem sestanka